

Ніва

ТЫДНЁВІК ГП БГКТ

№ 30 (856) ГОД XVII БЕЛАСТОК 23 ЛІПЕНЯ 1972 г. ЦАНА 60 гр.

ГРОДЗЕНСКІЯ АРТЫСТЫ НА БЕЛАСТОЧЧЫНЕ

На Беласточчыне гасцявалі самадзейныя артысты з Гродзеншчыны (БССР): Дзяляціцкая народная капэла калгаса «Сцяг Саветаў» Навагрудскага раёна і народны ансамбль танца «Раніца» Гродзенскага палаца культуры тэкстыльшчыкаў.

Калектывы выступалі ў Беластоку, Гайнаўцы, Кольне і пабывалі на экскурсіі ў нашай сталіцы — Варшаве.

Дзяляціцкая капэла існуе ўжо 45 год. Удзельнічала ва ўсіх конкурсах мастацкай самадзейнасці, атрымлівала ўзнагароды. У 1963 годзе хору прысвоена званне Народная харавая капэла.

У Беластоку Дзяляціцкая капэла выступіла ўжо другі раз. Першы раз былі яны ў нас у 1957 годзе. У рэпертуары хору шырока выкарыстоўваецца фальклор Навагрудчыны. Спяваюць яны і польскія песні.

Ансамбль танца «Раніца» створаны ў 1965 годзе ў горадзе Гродна. За актыўную дзейнасць атрымаў званне Народнага ансамбля танцаў. Атрымаў многа ўзнагарод. На ўсесаюзным аглядзе народных ансамбляў у 1961 годзе гродзенскі ансамбль заняў другое месца. У рэпертуары танцы беларускія, народаў СССР і польскія.

Беластоцкі канцэрт Гродзенскай зямлі адбыўся ў нашым прыгожым тэатры А. Вянгеркі. Канцэрт працягваўся дзве гадзіны. Зала была запоўнена. Хор спяваў у беларускіх народных уборах. У танцах уборы змяняліся разам з танцамі.

Найбольшыя бравы атрымалі лёгкія жартоўныя беларускія песні і народныя задушэўныя песні. («Куды ляціш, зязюленька»).

На нашых здымках сцэны з беластоцкага канцэрта.

Дзяляціцкая народная капэла пад кіраўніцтвам Марыі Даронінай — былой спявачкі капэлы і кадр з беларускага народнага танца «Лявоніха», выкананага з вялікім талентам і размахам, што і на здымку відаць. (вл)

фота С. Грынявіцкі

Антоні Касповіч

● ПАКАЛЕННЕ ●

Як парыжане дрыжалі ў падполлі
пад страхам кары,
мы — громам білі, крывёй сцякалі
на тратуары.

Гэта гранатамі бронемашыны
мы разбівалі,
свету, што Польшча жыве і змагаецца,
напаміналі.

Калі начамі над гарадамі
бомбы шыбалі,
плакалі маці, раннія ўдовы
і выклінали,

на небасхіле крыкам застыглі
нам, малым дзецям,
вогненны смерч і дыму заслоны —
Гузэн, Асвенцім!

Лёс наш абплакала ў полі мадонна,
што долу збіта,
нам зацвітае кветкай ружовай
Жэч Паспаліта.

Пераклаў Сяргей Дзяргай

ДЭЛЕГАЦЫЯ ГП БГКТ У І-ГА САКРАТАРА ВК ПАРП

3 ліпеня г.г. І сакратар Ваяводскага камітэта Польскай Аб'яднанай Рабочай Партыі ў Беластоку Здзіслаў Куроўскі прыняў дэлегацыю Галоўнага праўлення Беларускага грамадска - культурнага таварыства ў складзе: Міхась Хмялеўскі, Янка Зенюк і Георгій Валкавыцкі. Дэлегацыя ГП БГКТ праінфармавала І-га сакратара ВК ПАРП аб ходзе падрыхтоўкі да VII з'езду БГКТ. Былі таксама абмеркаваны надзённыя задачы ў працы нашага таварыства.

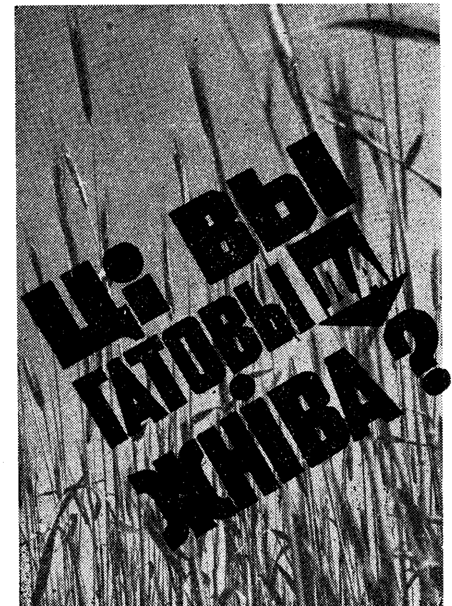
Імчуся дарогамі Беласточчыны. З Беластока на Міхалова і далей на Нараўку — Гайнаўку — Кляшчэлі... Першы тыдзень ліпеня, серада. Спыняемся на палявой дарозе недзе між Бандарамі і Лукой. Пад воблакамі весела і бестурботна жаваранак выводзіць сваю адвечную песню, а перад намі шырокімі хвалямі пераліваецца ўжо крыху панажаўцелае жыта. Бяру калоссе ў рукі. Доўгае, налітае, цяжарнае ўраджаем...

Праз некалькі гадзін кляшчэлеўскі агранам Арыядна Младзяноўская сказала мне:

— Спадзяемся ў гэтым годзе ад 25 да 30 цэнтнераў з гектара.

Гэта ж рэдкасць на нашай Беласточчыне, а тым больш у наваколлі Кляшчэль, дзе зямля пясочная, не шчодрая на высокія ўраджаі.

— Аднак, — дадае агранам, — апошнія праліўныя дажджы з бурамі нам вельмі зашкодзілі. Каля сарака працэнтаў жыта — ляжыць. Такое ў мяне ўражанне пасля апошняй люстрацыі. Жніво будзе цяжкае.

Вось менавіта! Жніво ніколі лёгкім не бывае, а тут яшчэ натура... Ілюстрацыю слоў агранома сустракаю амаль на кожным кіламетры майго падарожжа. Цэлыя прасторныя пласты паложанага жыта, як свежыя раны на здаровым целе, чакаюць літасцівых рук селяніна. Не вытрымала яно цяжару намоклых каласоў, не змагло супрацьпаставіцца ўдарам буры. Агранам указвае прычыну:

— Гаспадары ўсё яшчэ сеюць загуста, і таму збожжа падае.

Гэта навука на будучыню. А цяпер? Цяпер трэба як найспраўней сабраць сёлетні ўраджай.

— Як вы падрыхтаваліся да жніва? — пытаю намесніка старшыні міхалоўскага ГС-у Віталія Янчука.

— Нашы пункты прыёму збожжа ў Міхалове і ў Шымках поўнасцю гатовы. Ёсць людзі для разгрузкі, у кожным складзе па два магазінеры. Працаваць яны будуць ад сямі раніцы датуль, пакуль не адправяць апошняга пастаўшчыка. Удалося нам дагаварыцца з СОП-ам, каб іх людзі адразу на месцы на працягу цэлага дня выплачвалі сялянам грошы.

Гэта вельмі важная справа. Няма ж ужо абавязковых паставак збожжа. Дык дзяржава атрымае яго столькі, колькі сяляне захочуць самі па ўласнай волі і патрэбе прадаць. Таму арганізацыя скупкі павінна быць так прадумана, каб заахво-

Працяг на стар. 4

◇ Падзеі ◇ Здарэнні ◇ Факты ◇ Каментарыі ◇ Весткі

 СВЕТ БССР ПОЛЬШЧА ВАЯВОДСТВА

В'ЕТНАМСКАЯ КАНФЕРЭНЦЫЯ Ў ПАРЫЖЫ

Пасля двухмесячнага перапынку чатырохбаковая в'етнамская канферэнцыя па справах мірнага ўладжання в'етнамскага канфлікту зноў распачала працу. Перагаворы гэтыя вядуцца ўжо тры з палавінай гады. Адбылося 150 сустрэч. На жаль, апошняя сустрэча таксама нічога новага не дала. Галоўная прычына імпасу ляжыць у палітыцы ЗША, якая падтрымлівае сучасную ўладу у Паўднёвым В'етнаме і не хоча канчаткова акрэсліць часу вываду сваіх войск з Паўднёвага В'етнама.

СУСТРЭЧА Р. НІКСАНА З САВЕЦКІМ ПАСЛОМ У ЗША

Прэзідэнт ЗША Р. Ніксан сустрэўся з паслом СССР у ЗША Анатоліям Дабрыніным. У сустрэчы ўдзельнічаў таксама спецыяльны саветнік прэзідэнта ЗША Г. Кісінджэр. Тэмай сустрэчы былі міжнародныя суадносіны і суадносіны савецка-амерыканскія.

В. БРАНДТ ПАЦВЯРДЖАЕ СВАЁ СТАНОВІШЧА

Вілі Брандт канцлер Германскай Федэратыўнай рэспублікі ў інтэрв'ю для газеты «Вестфалішэ Рундшау» сказаў, што ГФР развівае свае суадносіны з Савецкім Саюзам у духу падпісанага раней дагавору. Канцлер дадаў, што ўрад ГФР імкнецца ўладзіць суадносіны з іншымі сацыялістычнымі краінамі.

ДЭМАКРАТЫ ВЫБРАЛІ КАНДЫДАТА НА ПРЭЗІДЭНТА

У лістападзе г.г. адбудуцца ў ЗША выбары прэзідэнта. Кандыдатам партыі рэспубліканцаў будзе цяперашні прэзідэнт Рычард Ніксан. (Паводле амерыканскай канстытуцыі тая самая асоба можа быць падрад выбрана прэзідэнтам толькі два разы). Кандыдатам партыі дэмакратаў і сапернікам Р. Ніксана будзе Мак Говерн, які прадстаўляе ў сваёй партыі антываенныя сілы.

КРАІНЫ РВПГ

Агенцтва ТАСС апублікавала каментарый на тэму плённых вынікаў XXVI Сесіі РВПГ. Знаходзім тут пацвярджэнне факту, што краіны РВПГ — гэта цяпер раён свету, які найхутчэй развіваецца. На краіны РВПГ прыпадае чацвёртая частка нацыянальнага даходу ўсіх краін свету.

НАЦЫЯНАЛЬНАЕ СВЯТА ФРАНЦЫІ

14 ліпеня — гэта дзень нацыянальнага свята Французскай рэспублікі. Нарадзілася гэта свята 183 гады таму, калі ў бурлівым годзе Французскай рэвалюцыі 1789 года працоўныя масы Парыжа занялі і разбурылі Бастылію — старую каралеўскую турму.

ЧЫЛІ — АМЕРЫКАНСКАЯ КРАІНА ПРАГРЭСУ

Мінуў год, як урад чылійскага прэзідэнта Альендэ знацыяналізаваў шахты медзі ў краіне. Раней яны знаходзіліся ў руках заграні́чнага капіталу, перад усім ЗША. Дзень нацыяналізацыі гэтай галіны чылійскай прамысловасці адзначаецца народам як Дзень Нацыянальнай Годнасці. У гэты дзень прэзідэнт выступіў у адной з шахтаў з прамовай. Прыпомніў ён, што заграні́чныя канцэрны, якія на пачатку ўлажылі свайго капіталу 13 мільёнаў долараў, за 40 год эксплуатацыі шахтаў вывезлі з краіны 3.900.000.000 долараў. (вл)

КУПАЛАЎСКІ «ЛіМ»

Рэдакцыя тыднёвіка «Літаратура і Мастацтва» 27 нумар свайго часопіса ад 7 ліпеня 1972 года поўнасцю прысвяціла знамянальнаму юбілею беларускага народнага песняра Янкі Купалы. На першай старонцы тыднёвіка знаходзім арыгінальны партрэт паэта і цытат з выказванняў Якуба Коласа, у якім ён сцвярджае:

«Яго песні будуць праходзіць з пакалення ў пакаленне. Яго вершы будуць узорам для новых песняроў беларускага народа. Яны будуць абуджаць у сэрцы людзей лепшае пачуццё і лепшыя чалавечыя імкненні да ясных сонечных дзён, аб якіх часта пісаў паэт і дзе заўсёды будуць праўда і справядлівасць».

Гэты нумар часопіса з'яўляецца вельмі багатай крыніцай ведаў пра Янку Купалу. На яго старонках пішуць аб Купале самыя выдатныя паэты, пісьменнікі, крытыкі і дзеячы культуры. Між іншымі знаходзім там інфармацыю Алеся Баршчэўскага пра сувязі народнага беларускага песняра з польскай літаратурай.

Пры нагодзе варта адзначыць, што ўсе іншыя беларускія газеты шмат месца прысвяцілі 90-годдзю з дня нараджэння Янкі Купалы.

ЗА МІР

У Мінску адбылася міжнародная сустрэча пад дэвізам: «Няхай ніколі не паўторыцца трагедыя Хатыні, Лідзіцэ, Арадура, Хірасімы, Сангмі». У ёй удзельнічалі прадстаўнікі многіх дзяржаў і Саюза савецкіх таварыстваў дружбы і культурнай сувязі з зарубежнымі краінамі, актывісты Савецкага камітэта абароны міру, ветэраны Вялікай Айчыннай вайны. Прысутныя былі таксама прадстаўнікі Польшчы.

Удзельнікі сустрэчы прынялі зварот да ўсіх людзей добрай волі, барацьбітоў за ўсеагульны мір і бяспеку народаў, за развіццё міжнароднага супрацоўніцтва. Замежныя госці, удзельнікі сустрэчы, наведалі мемарыяльны комплекс у Брэсцкай крэпасці.

ВЕТЭРАН

Сяргей Амяльянавіч Шумік жыве ў вёсцы Воўчын Камянецкага раёна і ўжо звыш 25 год працуе пісьманосцам. Ён ветэран і інвалід вайны, з якой вярнуўся дамоў з ордэнам Айчыннай вайны другой ступені, медалем «За вызваленне Варшавы» і іншымі баявымі ўзнагародамі.

МАЛАДАЯ БУЛЬБА

У магазінах Мінска ўжо прадаецца маладая бульба. Добры яе ўраджай — па 140 цэнтнераў з гектара — збіраюць у саўгасах «Зара» Салігорскага раёну, імя Катоўскага, Уздзенскага раёну і «Сяргеевічы» Пухавіцкага раёну. Пастаўляюць яны на продаж па 20 тон клубняў у дзень.

РЭСПУБЛІКАНСКІ СЕМІНАР

У Гомелі і Гомельскай вобласці праходзіў рэспубліканскі семінар па сельскай гаспадарцы. Быў ён прысвечаны, галоўным чынам, праблемам укаранення новых тэхналогій вытворчасці кармоў, вытворчасці прадуктаў жывёлагадоўлі на прамысловай аснове. (вр)

ПАСЯДЖЭННЕ ПАЛІТБЮРО

14 ліпеня адбылося пасяджэнне Палітбюро ЦК ПАРП, на якім былі разгледжаны вынікі Нацыянальнага гаспадарчага плана за першае паўгоддзе г.г. і падведзена ацэнка сацыяльнай праграмы, намечанай VI з'ездам ПАРП. На гэтым самым пасяджэнні Палітбюро абмеркавала ўдзел польскай дэлегацыі на нарадзе XXVI сесіі РВПГ, а таксама разгледзела і прыняло праграму працы Палітбюро, Сакратарыята ЦК і ўрада на II паўгоддзе г.г.

ПАСЯДЖЭННЕ ПРЭЗІДЫУМА ЎРАДА

15 ліпеня адбылося пасяджэнне Прэзідыума ўрада, на якім разглядаліся справы адносна павелічэння сельскагаспадарчай прадукцыі і спажывецкай прамысловасці ў гадах 1973—75, шляхам лепшага чымсці дагэтуль гаспадарання зямельнымі ўгоддзямі і выкарыстання прадукцыйных рэзерваў у пасобных гаспадарках. На пасяджэнні быў абмеркаваны праект пастановы Рады Міністраў у справе грамадскіх чынаў і дапамогі дзяржавы ў іх арганізацыі і рэалізацыі.

Прэзідыум урада разгледзеў таксама магчымасці павелічэння прадукцыі будаўнічых матэрыялаў між іншым на пабудову большай колькасці жылых кватэр. У далейшым Прэзідыум урада абмеркаваў справы звязаныя з пабудовай нафтаперагоннага завода ў Гданьску. На заканчэнне пасяджэння Прэзідыум урада разгледзеў камплекс законных актаў адносна сацыяльных умоў стваральнікаў культуры.

ВІЗІТЫ Э. ГЕРКА

12 ліпеня I сакратар ЦК ПАРП Э. Герэк правёў дзве пасобныя сустрэчы з дэлегацыямі работнікаў сувязі і журналістамі, на якіх I сакратар ЦК ПАРП знаёміўся з найважнейшымі праблемамі гэтых рэсортаў і выказаў пажаданні яшчэ лепшага служэння для грамадства.

ВІЗІТ Э. ГЕРКА І П. ЯРАШЭВІЧА

13 ліпеня I сакратар ЦК ПАРП Э. Герэк і прэм'ер П. Ярашэвіч прынялі ўдзел на ўрачыстасці з нагоды перakaзання ў карыстанне хімічнага гіганта — влоцлаўскіх «Азотаў» у Быдгошскім ваяводстве. Знаёміліся яны таксама з працай гідраэлектроўні і плаціны на Вісле каля Влоцлаўка, а таксама правялі сустрэчу з калектывам перадавога кааператыва ў Плебаніц.

ВІЗІТЫ Г. ЯБЛОНСКАГА

13 ліпеня старшыня Рады Дзяржавы Г. Яблонскі наведаў гуту «Заверце», дзе ў размове з плавільшчыкамі цікавіўся ўмовамі іх працы і жыцця. Апрача таго правёў ён сустрэчу з сяснавіцкімі гарцэрамі ў лагеры ў Цэнтурыі, а таксама з моладдзю з іншых маладзёжных лагераў.

*

10 ліпеня старшыня Рады Дзяржавы Г. Яблонскі правёў сустрэчу са студэнтамі ў студэнцкім гуфцу працы, які працуе пры пабудове электрастанцыі ў Казеніцах. У той самы дзень наведаў ён таксама іншыя лагеры, у якіх цяпер студэнты займаюцца навукова-даследчай работай. Між іншым у Пулавах і Пухачове. (ця)

НА ЗЛЁЦЕ МАЛАДЫХ ПЕРАДАВІКОЎ ПРАЦЫ І НАВУКІ

На Агульнапольскім злёце маладых перадавікоў працы і навукі Беласточчыну прадстаўляе 163 дэлегатаў. Большасць сярод іх — гэта маладыя сяляне, якія дабіліся ў сваіх гаспадарках высокіх ураджаяў і паказальных вынікаў у жывёлагадоўлі. У лодзінскім спатканні перадавікоў працы прымае ўдзел таксама вялікая група беластоцкай рабочай моладзі: тэкстыльшчыкі, металісты, працаўнікі драўлянай прамысловасці, будаўнікі, работнікі транспарту і аховы здароўя. У ліку беластоцкіх дэлегатаў знаходзяцца лепшыя маладыя настаўнікі і перадавыя студэнты і вучні вышэйшых і сярэдніх школ, а таксама салдаты, якія адзначыліся на службе для нашай Радзімы.

На Агульнапольскім злёце дэлегаты нашай моладзі прадставяць дасягненні ва ўсіх галінах гаспадаркі, навукі, асветы і культуры, якіх дасягнула маладое пакаленне будаўнікоў сацыялізма.

НА РАДЗІМЕ СЯРГЕЯ ПРЫТЫЦКАГА

У нядзелю 23 ліпеня г.г. у вёсцы Гаркавічы Сакольскага павета адбудзецца ўрачыстае адкрыццё музея імя Сяргея Прытыцкага, нязломнага рэвалюцыянера-падпольшчыка ў радах КПЗБ і выдатнага партыйнага і дзяржаўнага дзеяча БССР. У музеі знаходзяцца дакументы і матэрыялы з жыцця і дзейнасці С. Прытыцкага, аднаго з выдучых дзеячоў Грамады П. Валошына, удзелу жыхароў Гаркавіч у Вялікай Кастрычніцкай рэвалюцыі і ў радах КПЗБ.

«СПОМАШ»

Завод машын і абсталявання для спажывецкай прамысловасці ў Беластоку ў апошнія гады разросся ў вялікае прадпрыемства з гадавой прадукцыяй вартасцю ў 180 мільёнаў зл. Яго машыны і абсталюнак вядомы не толькі ва ўсёй нашай краіне, але і далёка па-за яе межамі — іх ахвотна набываюць СССР, Турцыя і шэраг іншых краін. Неўзабаве беластоцкі «Спомаш» пачне пабудову свайго філіяла ў Саколцы. Сакольскі філіял павінен уступіць у строй у 1974 г. У ім будзе працаваць 500 чалавек.

НАЙСПРАЎНЕЙШЫ НА БЕЛАСТОЧЧЫНЕ

ПОМ у Элку ў спаборніцтве паміж такімі прадпрыемствамі ў гэтым годзе ўжо чацвёрты раз здабыў першае месца ў ваяводстве.

Адначасова ў агульнапольскім маштабе элцкі ПОМ заняў трэцяе месца.

На ўрачыстым сходзе працаўнікоў ПОМ-у павіншаваў з перамогай і ўручыў пераходны сцяг намеснік старшыні ВРН у Беластоку мгр. У. Міхалюк, дыплом міністра сельскай гаспадаркі ўручыў загадчык дэпартамента Міністэрства сельскай гаспадаркі Ф. Вайцяхоўскі. За здабыццё элцкім ПОМ-ам звання «Прадпрыемства сацыялістычнай працы» член Галоўнага праўлення Прафесіянальнага саюза працаўнікоў сельскай гаспадаркі ўручыў заслужанаму працоўнаму калектыву сцяг Прафесіянальнага саюза. (мг)

NIEDZIELA 23.VII.

7.45 Program dnia. 7.50 TV Kurs Rolniczy: „Lato 72". 8.25 „Przypominamy, radzimy" 8.35 „Nowoczesność w domu i zagrodzie". 9.00 „Spotkanie" — film TVP („Stawka większa niż życie"). 9.55 „Australia" cz. IV („W cztery świata strony"). 10.25 „Gwiazdy Egeru" — film fab. węg. 12.50 Dziennik. 13.10 „Przemiany". 13.40 Dla dzieci: J. Wilkowski — „Śluby panieńskie" („Ula i świat). 14.00 PKF. 14.10 Estrada Literacka: „Morze i niebo". 14.45 „Skrzydlate rytmy" — koncert Zespołów Artystycznych Wojsk Lotniczych. 15.30 „Wielka gra". 16.35 „Przeboje — Sopot 71". 17.30 „Odbudowa Zamku Królewskiego" — rep. film. 18.00 „Bieriozka". 18.30 „Tele-Echo". 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. Kronika Zlotu Młodzieży. 20.10 „Z Gawędą po Warszawie. 20.50 „Ostatni lot Albatrosa" — film radz. odc. II. 22.00 Magazyn sportowy. Kronika Igrzysk Młodzieży Szkolnej.

PONIEDZIAŁEK 24.VII.

16.40 Program dnia. 16.45 Dziennik. 17.05 Kino Filmów Animowanych. 17.35 „Nachodka" — film dok. Tele-Aru. 18.20 „Eureka". 18.50 „Ex libris" — magazyn książki. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 Letni Przegląd Teatru TV: Z. Skowroński — „Notes". 21.40 Paulos Raptis śpiewa znane arie operowe. 22.00 „Czy znasz swoje dziecko?". 22.35 Dziennik. Kronika Igrzysk Młodzieży Szkolnej. Wiadomości sportowe.

WTOREK 25.VII.

10.00 „Wizyta" — nowela film. pol. 16.40 Program dnia. 16.45 Dziennik. 16.55 „Oferty". 17.15 „Zdrowie i integracja" — program publ. 17.40 Ekran Młodych. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 „Wizyta" — nowela film. pol. 21.10 Film dokumentalny. 21.40 „Parada przebojów" — program rozr. TV Czechosł. 22.30 Dziennik. Kronika Igrzysk Młodzieży Szkolnej. Wiadomości sportowe.

ŚRODA 26.VII.

10.00 „Kobieta w bieli" — film franc. odc. II 16.00 Program dnia. 16.05 Dziennik. 16.15 „Teleferie". 17.35 TV Kurier Warszawski. 17.55 Sprawozdanie z II połowy meczu piłki nożnej o mistrzostwo I Ligi Lech (Poznań) — Legia (Warszawa). 18.40 „Mieszkaniowe progi". 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 „Kobieta w bieli" — film franc. odc. II. 21.00 PKF. 21.10 Film dokumentalny. 21.35 „Koncert ze Starej Katedry" — rep. film. z Festiwalu Muzyki Kameralnej i Organowej w Kamieniu Pomorskim. 22.30 Dziennik. Wiadomości sportowe. Kronika Igrzysk Młodzieży Szkolnej.

CZWARTEK 27.VII.

16.40 Program dnia. 16.45 Dziennik. 16.55 Magazyn ITP. 17.10 „Monachium przed Olimpiadą" odc. II. 17.40 „Sukces" — program społeczny. 18.15 TV Kurier Olsztyński. 18.35 Polski Film Dokumentalny: Filmy Festiwalu Krakowskiego. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.00 „Przypominamy, radzimy". 20.10 Teatr Kobra: P. Quentin — „Mój syn mordercą". 21.40 „Ekspres" nr 5 — program rozr. 22.05 „Nadzieja i miraże". 22.45 Dziennik. Wiadomości sportowe.

PIĄTEK 28.VII.

10.00 „Znak panny" — film fab. rum. 11.25 „Łagodny drapieżnik" film dok. („Człowiek i morze"). 16.40 Program dnia. 16.45 Dziennik. 16.55 „Teleferie". 17.50 Magazyn medyczny. 18.20 TV Kurier Mazowiecki. 18.40 Śpiewa Maryla Rodowicz. 19.05 „Turystyka i wypoczynek" 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 „Łagodny drapieżnik" — film dok. („Człowiek i morze"). 20.30 „Kraj". 21.10 Teatr TV: T. Fleischmann — „Zbieg z Wyspy św. Heleny". 22.20 Dziennik.

SOBOTA 29.VII.

10.00 „Trzej muszkieterowie" — film fab. franc. 16.05 Program dnia. 16.10 Program I proponuje. 16.30 Dziennik. 16.40 Sprawozdanie z zakończenia międzynarodowego kolarskiego wyścigu dookoła Polski „Tour de Pologne". 17.20 „Nie tylko dla pań". 17.40 „Sylwetki X Muzy" — Maria Ciesielska. 18.10 „Krajobraz". 18.30 „Pegaz". 19.20 Dobranoc. 19.30 Monitor. 20.15 „Trzej muszkieterowie" — film fab. franc. 22.10 Dziennik. Wiadomości sportowe. 22.35 „FAMA 72 — kabareton" — rewia kabaretów studenckich.

PIĄTEK, 21 LIPCA

7.35 Nowiny. 7.45 Święto pieśni. 9.00 Film fab. 10.15 Koncert. 11.00 Film dokument. 11.20 Nowiny. 13.35 Program dnia. 13.40 Spektakl dla dzieci. 14.30 Dni Kultury Polskiej w BSRR. 15.00 Dla dzieci. 15.30 Koncert zespołu ludowego z Mołodeczna. 16.00 Otwarcie wszechzwiązkowej spartakiady szkolnej. 17.00 Nowiny. 17.10 Reportaż. 17.30 W eterze „Młodość". 19.00 Czas. 19.30 Film fab. 20.45 Panorama nowin. 21.05 Program sportowy.

SOBOTA, 22 LIPCA

8.45 Filmy animowane dla dzieci. 9.30 Przegląd międzynarodowy. 9.45 Szkatułka muzyczna. 9.55 Białe i czarne. 10.15 Koncert z Pałacu Zjazdów. 11.05 Nowiny. 11.15 Gwiazdozbiór. 11.45 Film fab. 13.30 Panorama międzynarodowa. 14.00 W świecie zwierząt. 16.10 Spotkania muzyczne. 16.45 Nowiny. 16.55 Dni Kultury Polskiej w BSRR. 17.10 Pięciobój. Turniej międzynarodowy. 17.30 Film fab. 19.00 Czas. 19.30 Teatr im. J. Kupały. 20.40 Koncert. 21.25 Tenis. ZSRR — Rumunia.

NIEDZIELA, 23 LIPCA

7.00 Program dnia. 9.00 Wszechzwiązkowy festiwal twórczości ludowej. 10.15 Dni Kultury Polskiej w BSRR. 10.35 Koncert życzeń. 11.25 Film fab. 13.15 Filmy animowane. 13.45 Reportaż z wystawy. 14.45 Klub filmowy. 17.00 Piłka nożna. „Spartak" (Moskwa) — „Torpedo" (Moskwa)). 17.45 Film fab. 19.00 Czas. 19.30 Panorama filmowa. 23.00 Tenis. ZSRR — Rumunia.

Фэстын у Літвінавічах

Прыгожа спявала Аліна Высоцкая з Вілянова.

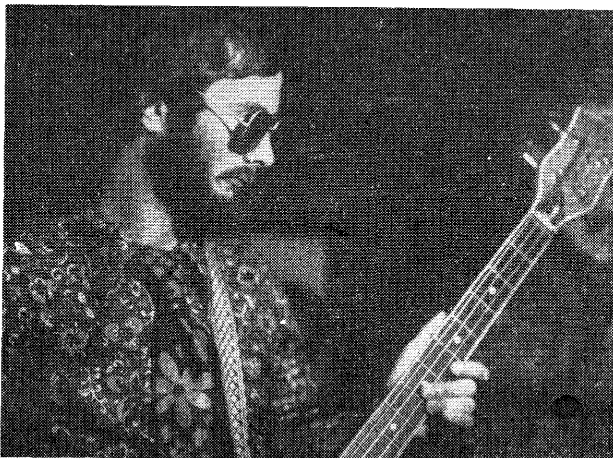
Да танцаў іграў вайсковы аркестр.

«Зорку Венеру» выконвае Галіна Сабалеўская з Сяміхочаў.

Сёлетнія фэстыны, якія арганізуюць павятовыя аддзелы БГКТ супольна з іншымі ўстановамі і арганізацыямі, праходзяць пад знакам святкавання 50-ай гадавіны ўтварэння СССР і 90-ай гадавіны з дня нараджэння буйнейшых беларускіх паэтаў — Янкі Купалы і Якуба Коласа. Пад такімі ж лозунгамі адбылося 25 чэрвеня традыцыйнае БГКТ-оўскае свята ў Літвінавічах Сямяціцкага павету. Фэстыны адбываюцца ў гэтай вёсцы невыпадкова. Перш за ўсё таму, што жыхары і моладзь Літвінавіч шырока вядомы сваёй актыўнасцю. Асабліва моладзь. Па яе ініцыятыве ў мясцовай святліцы была ўкладзена новая падлога, устаўлены новыя вокны і дзверы. Добра дзейнічае тут мясцовы драмгуртоок. Апрача таго, варта адзначыць, што Літвінавічы прыступілі да конкурсу «Беластоцкая вёска гаспадарная і культурная». Асабліва адзначалі гэта пры нагодзе сакратар павятовага камітэта ПАРП у Сямяцічах Вацлаў Майсюшка і старшыня ГРН у Клюковічах Уладзімір Дамалюк.

Спяваюць дзяўчаты з Мікулічаў: Вера Манцюк, Марыся Манцюк і Надзя Мікалаюк.

У мастацкай праграме выступіў вакальна-музычны калектыў з ПДК у Сямяцічах.

На сёлетні фэстын арганізатары рыхтавалі багатую праграму, у тым ліку турнір вёсак, спартыўныя спаборніцтвы, паказы моды і г.д. Планы «пакрыжаваў» аднак амаль бесперапынны дождж. Таму асноўная частка праграмы адбывалася ў святліцы. Але спартыўных спаборніцтваў і іншых планаваных мерапрыемстваў не было. Многа ўсё ж уражанняў далі ўдзельнікам фэстыну выступленні вакальна-музычнага калектыву з павятовага дома культуры ў Сямяцічах і выступленні рэгіянальных мастацкіх калектываў. Выступалі тут спевакі з Мікулічаў, Вілянова, Стоўбцаў, Клюковічаў і Сяміхочаў. Асабліва прыгожымі галасамі вылучаліся Аліна Высоцкая, Марыся Дмітрук і Ліля Жэрун з Вілянова, дзявочае трыё з Мікулічаў (на здымку) і іншыя. Таленавітых маладых спевакоў тут не бракуе. Пасля адбыўся літаратурны конкурс, а затым конкурс для ўсіх тых, хто меў жаданне спяваць. Праходзіў ён пад загалоўкам «Мікрафон для ўсіх». У літаратурным конкурсе перамаглі Ірэна Якімчук і Вольга Якімчук са Стоўбцаў, а ў песенным конкурсе — Марыся Тафілюк і Галіна Сабалеўская. Праграму дасканала вялі Яўгенія Маліноўская (ПДК Сямяцічы) і Мікалай Жабінскі (вёска Каянка). Пасля мастацкай часткі ўсе танцавалі пад гукі вайсковага аркестра з беластоцкай часці ВОП.

Тэкст і фота Я. Цялушэцкага

Танцы адбываліся на зялёнай мураве.

* ⁂ *

Школа ў Грыбаўцах

Праўда, зараз у школе ў Грыбаўцах Беластоцкага павету, як і ў кожнай іншай школе няма дзяцей, яны на канікулах, але наведалі мы яе яшчэ перад заканчэннем навучальнага года. Сустрэлі тады яшчэ вучняў і настаўнікаў. Вучыўся ў ёй 51 школьнік і працавала чацвёра настаўнікаў. Прыемна ў грыбаўцоўскай школе. У вочы адразу кідаюцца выстаўкі арыгінальных прадметаў, зробленых вучнямі на ўроках практычных заняткаў, якія вядзе настаўніца Апалонія Ляшчынская. Ёсць тут розныя постаці людзей і звяркоў, выкананых з кары, розных шышак і карэнняў. Смела можна сказаць, паглядзеўшы гэтыя выстаўкі, што вучні ўмела выкарыстоўваюць суседства лесу, а перш за ўсё яго багацце.

У цэлай школе прыкладны лад і парадак. Заходзім у школьную бібліятэку. Сустракаем тут настаўніцу Зіну Дзярманскую.

— Школьнай бібліятэкай карыстаюцца ў нас усе вучні, — кажа настаўніца. Ёсць у нас каля 1 500 кніжак, у тым ліку 400 на беларускай мове. Нядаўна атрымалі мы дадаткова беларускія кніжкі ад Галоўнага праўлення БГКТ у Беластоку. Кніжкі на беларускай мове ахвотна чытаюць усе нашыя вучні, паколькі ўсе навучаюцца роднай мове. Любоў да роднай мовы найлепш патрапіць у нас прывіць настаўніца Зося Галась. Вучыць яна ў нашай школе ўжо больш дзесяці гадоў. Шкада, што апошнім часам рэдка прыязджаюць беларускія паэты. Раней дык часта наведвалі нашую школу Алесь Барскі або Віктар Швед, а таксама прыязджала «Лявоніха».

Далей вядзем гутарку з дырэктарам школы Багданам Ляшчынскім.

— У нашай школе штогод вядзем акцыю «Шклянка гарачага малака кожнаму дзіцяці». Карыстаюць з яе ўсе, — гаворыць дырэктар. — Апрача таго, наша моладзь вядомая ў сваёй акрузе ўдзелам у шматлікіх грамадскіх чынах, якія ім толькі пад сілу. Садзіла яна лес у лясніцтве Валілы, а таксама працавалі пры рамонце і будове мясцовых дарог. Толькі сёлета пасадзілі мы 4 га лесу. Вучні ахвотна дакармляюць лясных звяркоў і птушак узімку. Апрача таго, ліквідуюць сотні пастак, якія тут ставяць шматлікія браканьеры. За гэта асабліва ўдзячны ім члены паляўнічага гуртка ў Гарадку. Школа добра забяспечана навуковымі дапаможнікамі. Дастаткова ёсць тут і спартыўных прыладаў. Школа мае таксама добрыя вынікі ў спорце. Школьная каманда часта ўдзельнічае ў розыгрышах з іншымі камандамі.

Мы даведаліся, што заняткі па фізкультуры вядзе сам дырэктар.

На развітанне вучні захацелі мець супольны памятны здымак. Аднак ва ўсім перашкодзіў нам дождж. Таму прыгадаю толькі прозвішчы выдатнікаў з гэтай школы, якім належаўся здымак у першую чаргу. Выдатнікамі з'яўляюцца: Веслаў Лукша (клас III), Юрка Лукашук (II), Янка Абрамовіч (II), Гражынка Грыка (III), Эля Грыка (IV), Ёля Грыка (V), Янка Бопко (V), Міраслава Зданоўская (VI), Ліда Абрамовіч (VII), Яўген Навіцкі (VII) і Марэк Кулеша (VII). Усе яны перадавікі і ў вучобе і ў грамадскай працы.

Я. Цялушэцкі

Добры гаспадар

Маладосць сваю ўспамінае неахвотна. Не была яна ні шчаслівая, ні вясёлая. З двухгектаравай, у кавалках гаспадаркі трэба было выжыць шасці асобам. У аднаізбовай хатцы было цесна. Летам спалі ў стадоле: свабадней і больш свежага паветра.

У перыяд акупацыі паскаштаваў нявольніцкай працы ў Нямеччыне.

Новыя часы адкрылі перад Уладзімірам Салаўём з Лявонавіч, Беластоцкага павету новую жыццёвую дарогу. Вярнуўшыся ў родную вёску, пабудаваў вялікі сучасны дом. Потым дакупіў зямлі (так склалася, што застаўся на гаспадарцы адзін, малодшыя браты і сястра знайшлі працу ў іншым месцы). Пабудаваў частку гаспадарчых будынкаў. Так пачаўся новы раздзел у гаспадарцы Уладзіміра Салаўя.

Цяпер у яго [illegible]цігектаравая гаспадарка. З'яўляецца адным з найбольш працавітых людзей у вёсцы. У мінулым годзе атрымаў 24 цэнтнеры збожжа з аднаго гектара. Асабліва клапоціцца аб жывёлагадоўлі. За апошнія паўтара года прадаў дзяржаве 35 кармнікаў і 4 каровы. Штодзённа дастаўляе ў злеўню 43 літры малака. Таксама прадае дзяржаве значную частку збожжа.

— Працы ў мяне шмат, — гаворыць Уладзімір Салавей, — бо працую толькі з жонкай. У хаце памагае маці. Аднак праца мая аплачваецца. Карысць мае і дзяржава і я. У апошніх гадах шляхам угнаення значна паправіў я структуру сваёй зямлі. У мяне шмат гною, аднак кожны год купляю каля 1320 кг штучнага ўгнаення ў чыстым складзе. Праўда, уласных гаспадарчых машын не маю, але лічу, што пакуль магу без іх абыйсціся: усе паслугі ахвотна робіць МБМ у Шымках. Найбольш аплачваецца мне жывёлагадоўля. Таму імкнуся стварыць добрую пашавую базу. Купляю добраякасны корм.

Столькі сказаў аб сабе Уладзімір Салавей. А вось што гаворыць аб ім старшыня прэзідыума ГРН у Шымках Уладзімір Крупіцкі:

— Гэта працавіты гаспадар з сучаснымі думкамі на метады гаспадарання. Перадавік! Ніколі не занядбоўвае сваіх абавязкаў перад дзяржавай. Гэта не толькі добры гаспадар, але таксама і добры сусед.

Мікалай Гогель

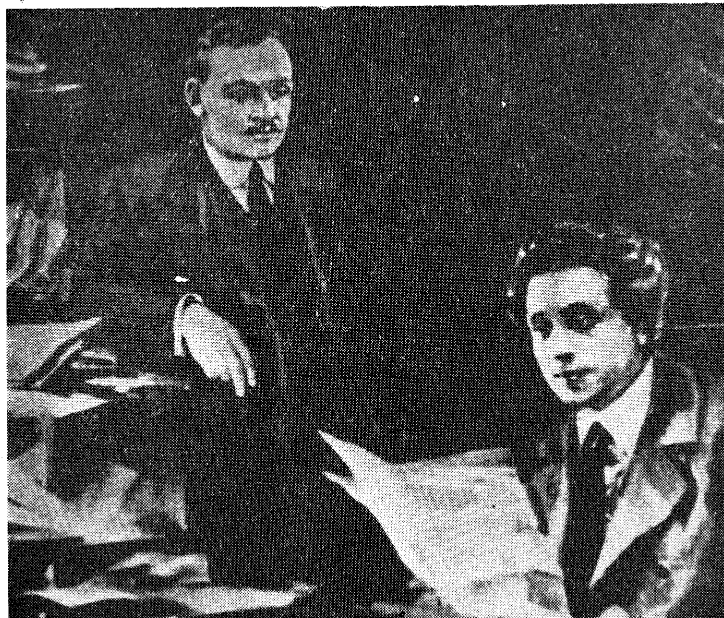
З НАРОДУ — ДЛЯ НАРОДУ

II)

Ужо ў першым зборніку вершаў «Жалейка» Янка Купала паказаў сябе паэтам маштабнага мышлення, здольным звонкія струны душы настроіць на народны лад, каб адклікацца на самыя надзённыя патрэбы жыцця. А яны былі неадкладныя — на адсталай аграрнай ускраіне Расійскай імперыі, якую афіцыйна было нават забаронена называць Беларуссю, усё бурліла, кіпела, патрабавала зямлі і волі, права нацыянальнага самавызначэння. Галоўнай думкай першых паэтычных твораў Купалы, як і яго асабістага жыцця, была мужная непакорнасць, сцвярджэнне чалавечай годнасці.

У вершах, выйшаўшай у 1968 годзе кнігі «Жалейка», дакладна адлюстраваны воблік пачаўшайся эпохі рэвалюцыйнай навальніцы і народных хваляванняў. У іх прысутнічалі не толькі скаргі на горкі лёс мужыка, але і гнеўны пратэст, палымяны заклік. Ці не таму першая кніга паэта адразу ж пасля выхаду ў свет стала падсуднай?

Маладая беларуская літаратура прымала з рук Купалы новага лірычнага героя — пратэстуючага, дзейнічаючага, сапраўднага прадстаўніка дум і жаданняў народных. М. Горкі горача ўспрыняў верш «А хто там ідзе». Ён заўважыў у ім імкненне паэта выставіць на паказ усяму свету трагедыю сацыяльна бяспраўнага і нацыянальна прыгнечанага чалавека. «Мяне гэта рэч усхвалявала», — піша М. Горкі ў пісьме да М. Кацюбінскага, а ў след і прадстаўляе верш рускаму чытачу ва ўласным перакладзе, выказваючы пры гэтым шматзначнае меркаванне, што ён «магчыма, на час стане народным гімнам беларусаў».

Янка Купала і Змітрок Бядуля (справа) ў рэдакцыі газеты «Наша ніва». Карціна І. Давідовіча і Е. Ціхановіча.

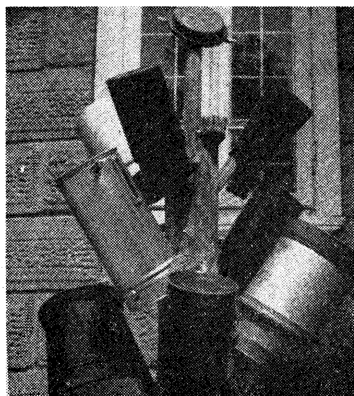
З першых крокаў на літаратурнай ніве Купала выразна прадстаўляе свой мастацкі ідэал — бачыць на хвалі гісторыі чалавека працы, гатовага пастаяць за права быць гаспадаром свайго лёсу. Выраслая на народнай фальклорнай аснове, песня Купалы выяўляе зусім цвярозы характар рэалістычнага мышлення паэта. Песня Купалы зусім не прыземлена бытавымі дэталямі, шчодра ўплеценымі ў паэтычную канву. Багатая творчая фантазія выклікала да жыцця асацыяцыі, набліжаючыя вершы Купалы да лепшых узораў сусветнай паэзіі. Сардэчныя клопаты аб чалавеку, рашучы пратэст супраць рэчаіснасці, якая калечыла асобу чалавека, складаюць асноўны змест першых твораў паэта. Усё гэта было падказана самім жыццём.

Ужо ў спелыя гады, калі Купала разбітаўся з доляй панскага наёмнага рабочага і накіраваўся ў горад, яго спаткала паўгалоднае жыццё ў Вільні, незайздросны лёс разначынца ў Пецярбурзе, затым ізноў у Вільні «літаратурная падзёншчына». Купала працаваў у рэдакцыі адзінай тады беларускай газеты «Наша Ніва», якую трэба было выдаваць, адрываючы капейкі ад свайго мізэрнага заробку. Сама рэчаіснасць стварала высокі накал пачуццяў, і ўсхваляваная думка паэта ірвалася «да сонца, да зор».

Свет Купалы — пераважна свет сельскіх вобразаў. Ён насычаны імкненнем працаўніка да сонечных вышынь. Такім бачыць паэт аратага, сейбіта, касца, жняю. Аднак пры гэтым селянін у Купалы не ўяўляецца без зямлі, хаця і быў ён нечувана беззямельны ў сапраўднасці. Лірычны герой дзейнічае рамантычна, але ў рэальных зямельных умовах, акружаючых яго, з'яўляючыхся матэрыялам для дзеяння, для творчасці, для ўзвелічэння Чалавека. Так рамантызм пад пяром Купалы зліваецца з рэалізмам. Рамантычны свет Купалы своеасаблівы, у ім не спаткаеш адчужанасці паэта ад свайго героя, ад зямлі, па якой герой ходзіць, на якой працуе, за якую змагаецца. Купала выразна ўяўляе будучыню, якую чалавек сабе стварае, поўную свабоды, роўнасці і шчасце, што запануюць толькі тады, калі чалавек ліквідуе тую рэчаіснасць, у якой ён жыве і ў канфлікт з якой уступае.

Уладзімір Юрэвіч

У АБ'ЕКТЫВЕ РЭПАРЦЁРА

АРЫГІНАЛЬНАЯ СУШЫЛКА

Лета. Красулі пайшлі на сакавітую траву. Дык і малака падбавілася. Чыстыя конвы і конаўкі, адцягачкі смятаны і вёдры, гаршкі і гаршочкі заўсёды патрэбныя.

Вясковы столяр Мікалай Філіпюк з Паўлаў у Бельскім павеце прыдумаў вось такі арыгінальны спосаб асушкі гэтай хатняй пасуды пасля яе мыцця.

Тэкст і фота В. Рудчык

ЦІ ВЫ ГАТОВЫ ДА ЖНІВА?

Пачатак на стар. 1

ціць гаспадароў да продажу ўсіх сваіх надвышак.

І тут аж просіцца пад пяро прыклад, на жаль, адмоўны — з Гайнаўшчыны. Старшыня гайнаўскага ПЗГС Пётр Бурыла паінфармаваў мяне, што павятовы аддзел ашчадна-пазыкавай спулдзельні ў Гайнаўцы і ў гэтым годзе не захацеў прадоўжыць гадзін працы сваіх працаўнікоў у час так званай «летняй акцыі» і не на ўсіх пунктах скупкі збожжа ўстанавіў свае касы.

— Пасядзіць іх працаўнік да другой гадзіны дня, — гаварыў з жалем у голасе старшыня, — і ўцякае, а сяляне ад'язджаюць з «квітком».

Мала таго. Яны вымушаны паўторна траціць дзень часу, каб атрымаць свае ж грошы. А за дзёнку ў жніво трэба заплаціць рабочаму, калі яго наняць, да 200 злотых!

Спыняемся ў Нараўцы. Гадз. 11^{00}. Крама бытавых тавараў закрыта. На дзвярах вывеска: «Прыём тавараў». Але ў сярэдзіне — пуста. Пасля даўжэйшага часу паяўляюцца тры паненкі з кіраўнічкай гэтай крамы Галінай Карыткоўскай і... камісійна прадаўжаюць гэты «прыём тавараў».

Калі расказваю пра гэтае старшыні Бурылу, ён абураецца:

— Такое быць не можа!

Аднак бывае. Затое гасцінна адкрытымі дзвярыма запрашае суседняя, абутковая крама. І выбар тут даволі багаты. Можна абуцца і да шлюбу і да... гною.

Гаманлівыя галасы дзяцей клічуць нас у дзіцячы сад. Выхавацельніца Ірэна Чыжэўская са сваімі падапечнымі гуляе пад вішнямі.

— Ці гэтыя дзеці будуць мець апеку ў час жніва? — пытаю яе.

— Не, наша прадшколле працуе толькі да 15 ліпеня, пасля ідзе на рамонт. Затое, дзяцінец будзе ў суседнім Міклашэве.

Не толькі ў Міклашэве, а таксама — у Ставішчах, Чыжах, Тыневічах Вялікіх, у Нарве і ў іншых вёсках. Разам аддзел асветы гайнаўскай ПРН абсталяваў 32 сезонныя дзяцінцы. Апеку атрымаюць амаль 800 вясковых дзяцей.

Заходжу ў вясковую краму ў Плянтах. За прылаўкам маладзенькая прыгажуня Зіна Каліноўская. У краме некалькі жанчын і пару гаспадароў.

— Усё, што нам на штодзень патрэбна ў гаспадарцы, — гаворыць адзін з прысутных сялян, — мы тут атрымаць можам.

— Каб адно яшчэ больш давалі смачнай каўбасы і мясных кансерваў, — дадае гаспадыня.

Сапраўды, на полках крыху кансерваў з бігосам і нейкімі пульпетамі, ёсць селядцы і крыху рыбных кансерваў.

— А хлеб?

— Хлеба маем удосталь, — адказваюць мне.

Падобна выглядае справа ў цэлым Гайнаўскім павеце. Наесціся ў ГС-аўскіх крамах бадай не было б чым, але так ад рукі пад'есці і запіць аранжадай — можна.

Пацвярджае гэта таксама намеснік старшыні прэзідыума ПРН у Гайнаўцы А. Рачкевіч.

— Мяркую, — гаворыць ён, — што наш павет падрыхтаваўся да жніва нядрэнна. Такое ў мяне ўражанне пасля нарад, прысвечаных гэтаму пытанню.

Ад Здзіслава Мінакоўскага ў павятовым праўленні сельгасгуртоў даведаўся я, што гуртковыя машыны ў асноўным ужо адрамантаваны і могуць прыступіць да працы. 355 трактарных камплектаў (25 няспраўных), 158 вязалак (9 няспраўных) і іншая сельгастэхніка дапаможа гайнаўскім сялянам у цяжкай працы. Шэсць брыгад хуткай тэхнічнай дапамогі мае абавязак адразу ж выязджаць да гаспадароў на кожны іх заклік.

Каб толькі спрыяла пагода!.

М. Нурэцкі

Беларуская літаратура

АЛЯКСАНДР БАРШЧЭЎСКІ

ПЕРЫЯД XIX СТАГОДДЗЯ

ВІНЦУК ДУНІН-МАРЦІНКЕВІЧ. ЧАСТКА V.

Творам, які сёння хочам прадставіць чытачу, з'яўляецца паэма «Гапон». Напісаў яе пісьменнік у 1855 годзе. Паншчына ў гэты час была ў росквіце. Эксплуатацыя селяніна даведзена да вяршыні. Беларуская вёска скінута на дно нэндзы. У гэты суровы час крыўды і нядолі селяніна Дунін-Марцінкевіч піша паэму «Гапон», прысвечаную беларускай вёсцы. Аднак у гэтым творы, таксама, як і ў «Сялянцы», не знойдзем рэальнай карціны народнага жыцця. Вёска паказана тут у святочным выглядзе. Гульні, ігрышчы, забавы — вось прызма, праз якую паказвае тут пісьменнік беларускую вёску. Крытык Майхровіч, несумненна, праў, гаворачы аб паэме наступным чынам: «У 50-тых гадах пісьменнік стварае паэму «Гапон» — самы спелы, тыповы для яго стылю і мастацкай манеры перадрэвалюцыйнага перыяду твор. У адрозненне ад «Сялянкі», напісанай напалову па-беларуску і па-польску, паэма цалкам напісана добрай беларускай мовай, густа перасыпана прыказкамі і пагаворкамі, запазычанымі з жывой крыніцы сялянскага побыту. Дунін-Марцінкевіч рабіў, такім чынам, крок наперад у сваім ідэйным развіцці і імкненні да прастаты і яснасці, да рэалізму. Праўда, адносіны паміж прыгоннымі і прыгоннікамі пісьменнік паказаў у ідылічным плане» (С. Майхровіч, Нарысы беларускай літаратуры XIX ст., Мінск 1957 г., с. 96).

Можна не згадзіцца з некаторымі дэталямі гэтай фармулёўкі, аднак трэба згадзіцца з галоўнай яе вымовай. Нягледзячы на тое, што «Гапон» паказвае падфарбаванае, упрыгожанае жыццё, знаходзім у ім больш рэальнага побыту, чым у «Сялянцы». Характэрнай рысай паэмы з'яўляецца яе сувязь з беларускім фальклорам. Аўтар выкарыстаў некаторыя матывы народнай песні, асабліва песні, звязаныя з ігрышчамі і святамі. Нягледзячы на страшэнную сялянскую галечу ў мінулым, беларуская народная песня наогул мае аптымістычны, радасны характар. Быць можа, што народ шукаў у песні чагосьці зусім адваротнага, чым тое, што бачыў у жыцці. Быць можа, песня была ўцёкам у краіну ідэальнага і прыгожага. Нават у такім спецыфічным жанры, як песні жніўныя, больш знаходзім песень аптымістычных, чым сумных. А можа ўсё гэта трэба звязаць з душой беларусаў, якія нягледзячы на ўмовы захоўваюць значную жыццерадаснасць і аптымізм.

Вернемся аднак да Марцінкевіча. Характар паэмы «Гапон» трэба звязваць з характарам пісьменніка. Ідэйнасць твора з ідэйнасцю пісьменніка. На прыкладзе« Гапона» бачым абсалютнае адзінства твора і яго аўтара. «Гапона» можна трактаваць як ідэйную дэкларацыю Дуніна-Марцінкевіча, як яго маніфест. Не можа быць сумненняў, што аўтар адносіцца са шчырай сімпатыяй да сялянскіх герояў Кацярыны і Гапона, а таксама да ўсёй сялянскай грамады. Але з такой самай сімпатыяй адносіцца ён да выступаючай у паэме абшарнічкі, якую называе маткай для сялян. Сяляне, выступаючыя ў паэме, вясёлыя, дасціпныя, добрасумленныя, паслухмяныя, пані справядлівая, сардэчная, альтруістычная. Такім чынам, Марцінкевіч раздзяляе свае пачуцці на дзве часткі — адна сялянам, другая землеўласнікам. Значыць, хоча быць добрым і «вашым» і «нашым». Прапаведвае філасофію апартунізму, якую афіцыйна адкідаюць усе ідэалагічныя напрамкі на свеце, і якой усе ў меншай ці большай ступені карыстаюцца.

Сюжэт «Гапона» не складаны. Аўтар паказвае сялянскую пагулянку ў карчме. Рэй у ёй водзяць закаханая пара Кацярына і Гапон. Мясцовы аканом — злы дух — вораг сялян і пані, які неабыякава адносіцца да Кацярыны, пераконвае паню, што Гапон гэта небяспечны бунтар і трэба здаць яго ў царскую армію. Пані ідзе за радай аканома, і Гапон вандруе ў салдаты. Пані літуецца над няшчаснай Кацярынай, прымае яе ў пакоі і становіцца для яе сапраўднай маткай. Гапон тым часам завяршае службу, атрымоўвае чын афіцэра і прыязджае ў вёску. Кацярына пад апякунчым крылом абшарнічкі навучылася добрым манерам і ідэальна падышла царскаму афіцэру Гапону. Наступае шлюб і вяселле. Трыумфуе, такім чынам, паслухмянасць і справядлівасць. Зло таксама пакарана. Аканом, нягледзячы на сімуляцыю вандруе ў армію і больш ужо не зможа ашукоўваць абшарнічкі і крыўдзіць сялян. Такім чынам пісьменнік задаволіў усіх: і сялян, і паноў, і царскі ўрад. Удар нанёс толькі па аканому. Развіцце сюжэта, яго развязка ў «Гапоне» яшчэ больш, чым у «Сялянцы» казачная. Гэтая казачнасць і з'яўляецца істотай ідэйнага боку твора.

БЕЛЬСК ШМАТПАВЯРХОВЫ

Горад Бельск не так даўно адсвяткаваў сваё 900-годдзе. Цяпер жыве ў ім 14.600 пастаянных жыхароў. Столькі іх было ў час снежаньскай перапіскі ў 1971 годзе.

Бельск у асноўным быў горадам драўляным. Значныя перамены ў яго выглядзе здзейсніліся толькі ў апошніх гадах. Зараз у шматпавярховым жыллёвым дзяржаўным і спулдзельчым будаўніцтве жыве ў Бельску амаль 670 сем'яў. Апрача гэтага амаль 300 бельчан маюць уласныя індывідуальныя домікі-асабнякі.

Паводле інфармацыі намесніка старшыні прэзідыума гарадской рады, кожны год наплывае да іх больш-менш па 100 заявак з просьбамі дазволіць на індывідуальнае прыватнае будаўніцтва. Для іх патрэб у раёне гарадскога парка ля вуліцы Кашыковай гарадскія ўлады падрыхтавалі звыш 100 будаўляных дзялянак.

— У ажыццяўленні прыватнага будаўніцтва, — інфармуе мяне старшыня, — сустракаем у Бельску адзін сур'ёзны недахоп: замала будаўляных матэрыялаў. Хто будуе сабе асабняк, усё яшчэ вымушаны на ўласную руку, найчасцей нелегальнымі спосабамі, камбінаваць неабходнае абсталяванне. Асабліва балюча адчуваюць людзі недахоп прылад для абагравальнай сістэмы. На 13 тысяч «рэбраў» для радыятараў (калёрыфэраў), якія запатрабавалі мы ад гандлю, *жыхары Бельска атрымалі толькі дзве тысячы.* І вазьмі абдзялі ўсіх патрабуючых! Вядома, тыя што не атрымалі прыдзелу, сядзець у халодным доме не будуць. Нейк сабе (за падвойную цану з дабаўкай на паўлітра) усё, што ім трэба, раздабудуць. Знойдуцца ж такія, што прызапасуць усё патрэбнае, «пазычыўшы» з дзяржаўнай ці спулдзельчай будовы або «дастаўшы» з нейкіх іншых крыніц. Толькі такім спосабам мы самі вучым грамадзян звычайнаму махлярству.

Што ж, рацыю мае старшыня. Напэўна лепш было б, каб кожны мог без ніякіх прыдзелаў свабодна купіць усё, што трэба, у краме.

Каб гэтую інфармацыю закончыць болей аптымістычна, адзначу, што ў 1970 годзе з дзяржаўнага будаўніцтва прыбыло Бельску 90 памяшканняў, а ў мінулым годзе быў перададзены ў карыстанне для 32 кватарантаў вось гэты жылы гмах на вуліцы Міцкевіча, які бачым на здымку. У бліжэйшых гадах жыллёвая спулдзельня ў Бельску пабудуе 140 кватэр, а гарадская рада — 27.

Бельск паступова ўсё болей набірае вялікагарадскога выгляду. (вр)

Фота аўтара

ФАЛЬКЛОР

Сямейная

Чырвона каліна
Усю весну красіла.
Маладая да і дзяўчынанька
Сваё сэрца сушыла.
Маладая да і дзяўчынанька
Сваё сэрца сушыла:
— Наламлю я каліны,
Наламлю, там пакіну.
За ліхім мужам —
За разбойнічкам
Я навекі загіну.
За ліхім мужам —
За разбойнічкам
Я навекі загіну.
Ой, пайду я да броду,
Ой, да броду па воду.
Ой я стану да і падумаю:
Ці харошага роду?
Ой, я стану да і падумаю:
Ці харошага роду?
Ой я роду харошага,
Да й на лічко прыкрасно.
Аддала й міне да й матуленька,
Дзе дружына нішчасна.
Аддала міне да й матуленька,
Дзе дружына нішчасна.
Ой, пайду я да рэчкі,
Ой,да рэчкі ўтаплюся.
За ліхім мужам,
За разбойнічкам
Век я ні разжывуся.
За ліхім мужам,
За разбойнічкам
Век я ні разжывуся.
— Ні тапісь, дзіця міло,
Бо ты душу загубіш.
Ой, чаму жа ж ты ні сказала,
Да каго верне ты любіш!
— Каго верне любіла,
Яго век ні забуду.
Наракала я на матуленьку,
Наракала я на матуленьку,
Наракаці я буду.
Ні дзівісь, мая мамо,
Што харошага роду —
Завядзі міне, утапі міне
І з высокага мосту
Завядзі міне, утапі міне
І з высокага мосту.
Ні глядзі, мая мамо,
Што харошага стану —
Завядзі міне, утапі міне,
Дзе я дна ні дастану.
Завядзі міне, утапі міне,
Дзе я дна ні дастану.

Запісаў 22 красавіка 1972 г. ад Лідзіі Салавей, 1921 г. нараджэння, якая жыве ў вёсцы Лявонавічы Беластоцкага павету, Мікалай Гайдук. З магнетафоннай стужкі нотны запіс зрабіў Сяргей Лукашук.

У ПЕРАДАПОШНІ ДЗЕНЬ

У Бельскім беларускім ліцэі ўзняты настрой. Апошнія дні навучальнага года. Навука ўжо закончана. Ацэнкі выстаўлены.

Велізарная большасць вучняў ужо спакойна, пэўна чакае толькі пасведчанняў, якія можна атрымаць будзе ў апошні дзень заняткаў, заўтра. А сёння, у перадапошні дзень вучобы — у ліцэі госці.

Прыехалі паэты Алесь Барскі і Янка Чыквін, сакратар ГП БГКТ Янка Зенюк і галоўны рэдактар «Нівы» Георгі Валкавыцкі. Разам з госцьмі вучні ліцэя і падставовай школы № 3 урачыста адзначалі 90-ую гадавіну з дня нараджэння беларускага народнага паэта Янкі Купалы.

На купалаўскай урачыстасці.

На ўрачыстай сустрэчы, прысвечанай гэтаму святу, паэт Алесь Барскі (Баршчэўскі), выкладчык літаратуры на кафедры беларускай філалогіі Варшаўскага універсітэта расказаў вучням цікавыя і малавядомыя факты з жыцця Янкі Купалы. Вучні слухалі з вялікім зацікаўленнем. У ліцэі усе добра ведаюць Янку Купалу, яго творчасць. У кабінеце беларускай мовы вісіць яго партрэт. Але са слоў дакладчыка моладзь уявіла сабе іншага Купалу, звычайнага чалавека, якому давялося нямала змагацца з цяжкім лёсам, перажываць вялікія трагедыі, але застацца паэтам, роўнага якому няма ў беларускай літаратуры.

Выпускніцы ліцэя, якія вырашылі паступаць на беларускую філалогію.

Алесь Барскі прымае ад вучняў падзяку за цікавы даклад.

На заканчэнне сустрэчы Алесь Барскі і Янка Чыквін чыталі свае ўласныя вершы, расказвалі аб сабе. Моладзь жыва рэагавала на кожнае слова, адгукалася на жарты.

Аб тым, наколькі моладзь ліцэя цікавіцца літаратурай і любіць вершы, можна было пераканацца на наступнай сустрэчы, ужо ў вузкім коле аматараў паэзіі.

У апошні год, пад кіраўніцтвам настаўнікаў беларускай мовы ў ліцэі паявілася некалькі ўласных пачынаючых паэтаў. Заахвочаныя настаўнікамі, некаторыя з іх выслалі свае творы ў «Ніву». Гэтыя вершы і леглі ў аснову новага куточка для пачынаючых паэтаў у «Ніве» пад назвай «Парнасік». Першы задэбютаваў у гэтым куткy вучань ліцэя Янка Хмур сатырычным вершам аб звычаях сваёй роднай вёскі Малочкі «Нашы хлопцы-малачкоўцы». За ім пайшлі вершы іншых, і не толькі з бельскага ліцэя. Але ў беларускім ліцэі ў Бельску склалася даволі значная група пачынаючых паэтаў. Вось яны і вырашылі, выкарыстаўшы прыезд вядомых паэтаў, папрасіць паслухаць іх новыя вершы, параіць, як лепш пісаць, як рэагаваць на розныя з'явы жыцця.

У гімнастычнай зале ліцэя сабраліся вучні ліцэя і падставовай школы.

Паэты Алесь Барскі, Янка Чыквін і галоўны рэдактар «Нівы» Г. Валкавыцкі слухалі першыя аўтарскія спробы вучняў, паправілялі, часам раілі, падказвалі, як і на што трэба звяртаць сваю ўвагу. «Нельга навучыцца пісаць вершы, — гаворыць Алесь Барскі. — Але, каб лепш пісаць, варта пазнаваць літаратуру. Гэта напэўна дасць свае вынікі ў пісанні». Гаварылася таксама аб тым, што верш павінен выражаць нейкае асабістае, новае, вельмі індывідуальнае пачуццё, непаўторны погляд на з'яву. Але неабходна пазнаць традыцыйныя формы вершаскладання, хоць не кожны павінен імі карыстацца.

Сярод бельскай групы пачынаючых паэтаў ужо вызначаюцца спробы пісаць у розных формах. Кожны з пачынаючых у групе піша інакш, знаходзіць нейкія свае спосабы. Гэта ўжо добра.

Прапанавалася таксама далучыць да гэтай групы іншых маладых паэтаў з бельскіх сярэдніх школ і часцей збірацца на супольныя ўласныя аўтарскія сустрэчы, а затым абмяркоўкі. Гэтая думка, падказаная галоўным рэдактарам «Нівы», спадабалася моладзі. Магчыма, што недзе ў верасні ці касммммммммжжжжжж ырнжвры трычнікy мы яшчэ пачуем аб стварэнні агульнай групы пачынаючых паэтаў Бельска.

Група выпускніц ліцэя, якія вырашылі паступаць на беларускую філалогію, папрасіла Алеся Барскага пазнаёміць іх бліжэй з формай уступных экзаменаў і прынцыпамі прыёму. Паэт ахвотна выканаў іх просьбу.

Сустрэчы былі поўныя зместу, вельмі цікавыя і напэўна пакінулі прыемнае ўражанне. Аб гэтым гаварылі на развітанне і вучні і настаўнікі.

Яніна Чэрнякевіч
Фота Цаф — Р. Сянько

НА ПОЛКАХ ГЭЭСАЎСКІХ КРАМАЎ

Гэтым летам значна палепшылася забеспячэнне вясковых крамаў спажывецкімі таварамі. Палепшылася абслуга.

У дэталічных адзінках вясковага гандлю цяпер працуе на 500 чалавек больш, больш 100 чалавек дадаткова прыняла гастраномія. Каб лепш абслугоўваць кліентаў, у 531 краме наступіла змена гадзін адкрыцця, а ў 129 крамах прадоўжаны гадзіны працы.

Лепш павінна выглядаць пастаўка хлеба ў вясковыя крамы. Гэтаму павінны служыць 66 новых самаходаў, якія ў гэтым годзе атрымалі гээсы (ў 1971 годзе ГС-ы ў ваяводстве атрымалі за цэлы год 27 самаходаў). Кіраўніцтва ВЗГС вырашыла, што гэтыя самаходы ў асноўным павінны быць пры пякарнях і пастаўляць хлеб.

Турыстаў абслугоўвае 75 гээсаўскіх рэстаранаў і дадаткова ў сезоне: 16 кіёскаў, 3 барофусы, 7 палявых кухняў і іншыя.

Аднак ужо на пачатку сезону было вядома, што будуць недахопы ў паетаўках некаторых тавараў. Да іх трэба залічыць мясныя кансервы, некаторыя гатункі пячэння і т.п.

Некаторыя раёны будуць адчуваць недахоп газіраваных і мінеральных водаў. Але ўрэшце Беласточчына атрымае сваю мінеральную. Яе прадукцыя распачнецца 25 ліпеня г.г. у Аўгустове з 20 тыс. бутэлек у дзень. (ак)

ЦІ ВЕДАЕЦЕ, ШТО...

...бельская арганізацыя ОРМО з'яўляецца найбольшай (983 асобы) і найлепш працуючай арганізацыяй на Беласточчыне. Члены ОРМО за апошнія два гады выканалі грамадскіх чынаў на агульную суму 400 тысяч злотых.

...у мінулым годзе пасаджана на Гайнаўшчыне 28 тысяч дрэўцаў, у тым ліку найбольш тапаляў, ліпы, клёнаў і акацыі. Найбольш дрэўцаў пасаджана ў такіх грамадах, як Белавежа, Кляшчэлі, Арэшкава і Нараўка. У гэтым годзе будзе пасаджана 28 тысяч дрэўцаў.

З КРАЯЗНАЎЧЫХ ВАНДРОВАК

МІХАЛОВА ЦІ НІЗБОДКА

Аўтамашына мякка шапоча шынамі па шырокай дарозе. На шаснаццатым кіламетры ад Беластока шафёр упэўнена паварочвае руль направа, і мы ныраем у засень стромкіх сосен і елак, што злучылі свае кроны над шашой. Мільгануў чыгуначны пераезд, і праз хвілін дзесяць-пятнаццаць мы выскокваем з маладых хвойнікаў на стромкі пагорак: перад намі Міхалова. На ўзвышшы бялее вялікі будынак агульнаадукацыйнага ліцэя, срэбрыцца макаўка царквы, зацененая зеленню дрэў, высіцца стромкая вежа касцёла.

Па абочыне шашы дрэпча старэнькая жанчына. Спыняем машыну.

— Вы куды, бабулька? — пытаемся. — У Міхалова?

Яна прыглядаецца да нас слязлівымі вачыма, працірае парэпанай рукою маршчыністы твар.

— То ж але, у Нізбодку, паночкі...

— Сядайце, падвязём.

Старэнькая скромна прысядае каля мяне.

— Адкуль жа вы так ідзеце?

— Ды вось згэтуль, з Майдана я. У Нізбодку, да дачкі выбралася.

— А чаму ў Нізбодку, а не ў Міхалова? — спрабую жартаваць.

— А ну, бачыце, — усміхнулася яна. — Цяпер то Нізбодку больш Міхаловам завуць. Але я па старой звычцы то ўсё Нізбодка ды Нізбодка. Старыя ў нас усе так. Маладыя ж больш усё Міхалова. Калісь то ніхто і не знаў Міхалова...

Міхалова ці Нізбодка? Як на самай справе павінна звацца гэтая мясціна — прыемнае мястэчка з гладка вымашчанымі вуліцамі і тратуарамі, з сельскім домам таваровым, грамадскім домам культуры, тэкстыльнай фабрыкай, малачарняй, ПОМ-ам?

Назва «Нізбодка» звязана, відаць, з Блудаўскай пушчай, якая яшчэ ў XV стагоддзі займала амаль увесь сённяшні Беластоцкі павет. Мясціна, дзе цяпер знаходзіцца Міхалова, ляжыць на правым беразе рэчкі Супраслі, якая калісьці выплывала з балота Блудаўскай пушчы. Даліна рэчкі раней была вельмі балоцістая. За вярсту на паўночны ўсход ад сённяшняга Міхалова праціралася дрыгвістае багна, праз якое прабіваліся безназоўныя рачулкі з урочышча Імшар і ад вёскі Падазеране. Словам, гэта была самая балоцістая, самая нізавая частка Блудаўскай пушчы. І з гэтага трэба меркаваць, што паселішча ў гэтай мясціне першапачаткова атрымала назву «Ніз Блудка». Іменна «Блудка», а не «Влуда», таму што ўся паўночна-ўсходняя частка Блудаўскай пушчы, відаць, называлася «Блудок», як суседняе з ёю старажытнае мястэчка Гарадок.

Назва «Ніз Блудка» на працягу стагоддзяў перажыла шэраг пераўтварэнняў. Не без уздзеяння польскай мовы знікла «л» у слове «Блудка» і атрымалася «Ніз Будка». У такім гучанні, але ў злучаным напісанні яна вядома яшчэ ў першай чвэрці нашага стагоддзя. Больш таго, назва «Нізбудка» па сённяшні дзень з'яўляецца міжнароднай, і ў каталогах геаграфічных назваў усяго свету фігуруе «Нізбудка» і зусім няма сённяшняга Міхалова! Але беларускае насельніцтва мястэчка і навакольных вёсак з бегам часу назву «Нізбудка» пераўтварыла ў «Нізбодка» па ўзору назвы «Слабодка».

Назва «Міхалова» прыйшло ў гэтую мясціну значна пазней і адносілася да маёнтку пана Міхалоўскага, што на левым беразе рэчкі Супраслі, насупраць Нізбодкі — свае паншчыннай вёскі, паставіў недзе ў першай палавіне XIX стагоддзя мануфактуру з вадзяным рухавіком. Міхалоўскі прыняў удзел у студзеньскім паўстанні 1863 года. За гэта пасля разгрому паўстання маёнтак Міхалоўскага быў канфіскаваны царскім урадам. Пры Нізбодцы, за прыкладам Міхалоўскага, сталі засноўваць тэкстыльныя фабрычкі нямецкія прадпрыймальнікі. Заахвочваў іх да гэтага царскі ўрад, ды і з таннай рабочай сілай з перанаселеных бедных навакольных вёсак, а таксама з выгадным збытам прадукцыі на неаб'емных абшарах Расіі не было ніякіх цяжкасцей. Фабрычкі паўставалі, як грыбы пасля дажджу, багацелі фабрыканты, да Нізбодкі сцякалася вясковая бедната да працы. З бегам часу колішняя вёсачка Нізбодка загубілася ў распоўзшымся па яе ваколіцы фабрычным пасёлку Міхалове. Сёння нават цяжка ўстанавіць месца, дзе яна знаходзілася.

Разбураючая сіла дзвюх сусветных войнаў не абмінула Міхалова. Дашчэнту вынішчылі фашысцкі акупант міхалоўскую прамысловасць у 1944 годзе. Але за гады народнай улады Міхалова адрадзілася, стала больш утульным і прыгожым, як ніколі ў сваёй гісторыі. І згубіла назаўсёды сваю ранейшую назву паншчыннай вёскі Нізбодкі.

Ігнат Снарскі

Міхалова, вул Беластоцкая. *Фота: Я. Цялушэцкі*

КУТОК ГАСПАДЫНІ

ШТО РАБІЦЬ, КАБ ДОБРА ЗВАРЫЦЬ

ЗАПЯКАНКА З БАРАВІКОЎ

На гэтую страву трэба ўзяць паўкілаграма баравікоў, 5 дэкаў цыбулі, 5 дэкаў масла, 20 дэкаў сметаны, лыжку мукі, 5 дэкаў жоўтага цвёрдага сыра, лыжку цёртай булкі, соль.

Грыбы ачысціць, вышаласкаць, большыя парэзаць на кавалкі і стушыць з маслам і дробна нарэзанай цыбуляй. Калі грыбы стануць мяккія, выкладзіць іх у каструльку. Сметану размяшаць з мукой, крыху пасаліць і заліць ёю грыбы. Страву пасыпаць цёртым сырам і цёртай булкай. Зверху палажыць некалькі кавалачкаў масла. Уставіць каструльку ў гарачую духоўку. Калі патрава зверху зарумяніцца, падаваць яе з гарачай бульбай.

КАТЛЕТЫ З ІТАЛЬЯНСКІМ СОУСАМ

На патраву трэба ўзяць: на 4 сечаныя катлеты — 40 дэкаў макарону, 10 дэкаў цыбулі, лыжку алею, порцыю валашчыны, дзве косткі булёну, англійскае зелле, лаўровы лісток, 2—3 лыжкі соусу «кечуп», соль, перац, 2 лыжкі мукі, 3,5 дэкаў тлушчу, 5 дэкаў цвёрдага сыра.

Гэтая страва складаецца са звычайных сечаных катлет, макарону (найлепш «ніткі») і італьянскага соусу. Соус гэты падрыхтоўваецца наступным спосабам. Дробна нарэзаную цыбульку падсмажыць на алеі. Абабраную і памытую гароднiну сцерці на бурачанай тарцы. Да цыбулі і гароднiны даліць дзве шклянкі вады, дадаць булёну ў костках, англійскае зелле, лаўровы ліст, соус «кечуп», соль і перац. Гароднiну тушыць, пакуль не стане зусім мяккая. Пасля ўсё разам працерці праз сіта драўлянай лыжкай, можна дадаць яшчэ лыжкі чатыры памідорнага соку. З мукі і тлушчу зрабіць засмажку і размяшаць яе з соусам. Яшчэ хвіліну патрымаць на агні і спрабаваць, ці дастаткова салёны атрымаўся соус. Соус павінен быць густы. Звараны макарон палажыць на сярэдзіну вялікай талеркі, навокал палажыць смажаныя катлеты. Страву заліць соусам і пасыпаць цёртым сырам. Можна падаваць адразу, альбо яшчэ ўставіць міску мінут на 10—15 у гарачую духоўку.

НЕЛЬСОНСКАЯ ЗАПЯКАНКА

На страву трэба ўзяць 30 дэкаў шампіньёнаў (пячарак) 10 дэкаў цыбулі, 8 дэкаў тлушчу, соль, перац, 4 яечкі, тры чвэрці кілаграма бульбы, 20 дэкаў сметаны, 15 дэкаў цвёрдага сыра.

Абабраныя і парэзаныя ў палосачкі шампіньёны падсмажыць у тлушчы разам з цыбуляй, пакуль не стануць румяныя. Складаць у каструлю, змазаную тлушчам, пластамі: звараную і парэзаную на скрылёчкі бульбу, шампіньёны з цыбуляй і яечкі, звараныя і парэзаныя таксама на скрылёчкі. Апошні верхні пласт бульбы заліць сметанай, запраўленай соллю і перцам па смаку, і пасыпаць цёртым сырам. Запякаць у гарачай духоўцы каля 25 мінут.

Гаспадыня

Маёр запаса, камісар авіяпалка Аляксандр Жураўлёў пастаянна жыве ў Маскве. Аднак лёс яго двойчы звязаў з нашымі роднымі старонкамі. У 1941 годзе Аляксандр Матвеевіч на палявым аэрадроме між вёскай Галады і горадам Бельск праходзіў сваю службу і тады ён прымаў дзейсны ўдзел у першых ваенных змаганнях з гітлераўскімі аэрасарамі. (Некалькі год таму назад ён пра гэта расказваў чытачам «Нівы»).

Летам 1944 года, як ластаўка да свайго гнязда, зноў ён вярнуўся на нашу зямлю. На гэты раз Аляксандр Жураўлёў разам са сваімі баявымі сябрамі на стальных крылах ястрабкоў і бамбардзіроўшчыкаў неслі нам свабоду.

Камісар Жураўлёў педантычна натаваў важнейшыя падзеі свайго франтавога жыцця. Вось некаторыя з іх:

14 ліпеня 1944 г. Гарады Слонім і Валкавыск — нашы. Набліжаемся да Беластока.

16 ліпеня. Гродна ў нашых руках. Мы ў дзяржаўнай мяжы брацкай Польшчы.

19 ліпеня. Прыляцелі ў раён Свіслачы. Аэрадром паршывы, пясочны, пыльны, працаваць цяжка, псуюцца рухавікі, не вытрымоўваюць людзі, ледзь стаяць на нагах. Жыцць няма дзе. Вёска Пузевічы спалена да асноў, усе людзі загінулі... Кляноча нянавісць да ворага...

23 ліпеня. Наша дывізія знішчальнікаў патрулюе раён Беластока. Аднача-сова ачышчаем блакітнае неба ад фашысцкіх сцярвятнікаў. Сёння намеснік камандзіра эскадрыллі 159 авіяпалка, старшы лейтэнант Афанасенка чацвёркай знішчальнікаў «Ла-5» асланяў нашае войска, наступаючае на Беласток. 3000 метраў над зямлёй яго трупа сустрэла чатыры «Фокэ-Вульф-190». Вораг, разбіўшы на дзве пары, намагаўся атакаваць нашых ястрабкоў. Нашы лётчыкі загадзя адгадалі гэты замысел і, выкарыстоўваючы перавагу ў вышыні, самі перайшлі ў атаку. Старшы лейтэнант Афанасенка, зайшоўшы аднаго «фокера» ад сонца, кароткай чаргой збіў яго. Іншыя самалёты ворага адразу пакінулі поле боя. Нашы смельчакі не адступалі ад іх. Лётчык Шаропаў збіў яшчэ аднаго фашыста...

Гэты бой разыграўся на вачах шмат тысяч салдат і афіцэраў нашай арміі. Яны рваліся ў бой за Беласток. Вечарам лётчыкі атрымалі тэлеграму: «Дзякуем за адвагу, мужнасць, умельства. Натхнёныя подзвігам ястрабкоў, б'ем ворага на зямлі. За радзіму! Пехацінцы».

24 ліпеня. Лётчыкі-знішчальнікі зорка нясуць сваю вахту. У раёне Беластока групу нашых штурмавікоў атакавалі варожыя ястрабкі. Вядучы чацвёркі нашых знішчальнікаў, малодшы лейтэнант Пеця Собалеў першы заўважыў месершмітаў». Можа таму, што быў ён высокі, галавой амаль што абапіраўся аб казырок кабіны.

— Вася! Крый, атакую! — перадаў ён па радыё малодшаму лейтэнанту Шыхаву і нырнуў у атаку. Вася Шыхаў (ён, на жаль, загінуў пад Монькамі восенню 1944 года — В. Р.) бачыў, як машына Пеці Собалева імкліва наблі-жалася да праціўніка. Шыхаў не мог стрымацца ад крыку:

— Бі, Пецяl!

У гэты ж момант агонь кулямётаў Собалева, праразаўшы паветра тоненькімі кропкамі, зачапіўся ў стальным целе «месера». Ён уздрыгнуў, як бы ад пераполаху, пераваліўся на крыло і, апусціўшы востры нос, паімчаўся да зямлі, свецячы на сонцы жоўтымі крыжамі.

— Малайчына. Пеця! — крычаў па радыё Вася Шыхаў. — Фашыст на той свет патопаў!

...Штурмавікі паспяхова вярнуліся на базу. Лётчыкі моцна сціскалі рукі сваім сябрам - знішчальнікам.

...Аэрадром Пузевічы — гэта гробля рухавікоў. Нам трэба ўсё больш і больш кідаць у паветра самалётаў, каб хутчэй вызваліць жыхароў Беластока ад фашысцкай няволі, а інжынер палка Іван Іванавіч Паземін вымушаны ставіць самалёты на лінію рамонту...

25 ліпеня. Дык і малайцы нашы маладыя лётчыкі: Пеця Собалеў, Вася Шыхаў, Валянцін Анфілатаў і Іван Кукушкін! Лётаюць па 6—7 раз у дзень і не ведаюць стомленасці. Змучаныя, спацелыя, брудныя ад пылу, але вясёлыя і непаседлівыя. Сёння камандзір дывізіі, палкоўнік Валкоў аб'явіў ім падзяку за ахову «Ілаў» у час штурмоўкі баявых пазіцый немцаў пры падыходзе да Беластока.

Вася Шыхаў, шырокаплечы, нясмелы юнак з Пермы, сарамліва адказаў:

— Дзякую!

Сёння я таксама ў групе «Ла—5» спадарожнічаў штурмавікам у палёце пад Беласток. Вядучым штурмавікоў быў камандзір палка падпалкоўнік Аляксандр Сокалаў, мой сябра па сумесных палётах. Добры з яго хлапец! Смелы, дзёрзкі, разумны воін-штурмавік. Машынай валодае па-майстэрску. Штурмавікоў было 12 і нас — ястрабкоў — 8. Добрая баявая сіла! Калі мы ляцелі пад Беласток, я глядзеў на палі і пералескі. Пра што ты думаў?

ТРЫБУНА чытачоў

ХТО ЛЯНІВЫ?

Я часта чытаю «Ніву» і я палюбіла гэтую газету. Аднак я вымушана сцвердзіць, што прачытаўшы ў № 26 з дня 25 чэрвеня 1972 г. артыкул «Дрэнна», які быў змешчаны ў «Трыбуне чытачоў», моцна расчаравалася. Аўтар гэтага артыкула пан В. Бура зусім не ведае сітуацыі ў крамах у Дубічах Царкоўных. А на маю думку, пішучы крытычны артыкул у адрас прадаўшчыцы, трэба было дакладна разабрацца ў сітуацыі, бо беспадстаўная крытыка крыўдзіць.

Я была прадаўшчыцай прамысловых тавараў у краме ў Дубічах Царкоўных звыш года. Крама была забяспечана добра і ніякіх заўваг з боку кліентаў і ўлад я не мела. Сярэднія мае месячныя заробкі пры 8-гадзінным дні працы складалі 400 зл. Па гэтай прычыне я падала ў праўленне ГС у Кляшчэлях заяву аб звальненні і праз тры месяцы замкнула краму.

Не ведаю, чаму пан Бура называе мяне ў сваім артыкуле «лянівай». Мо нелянівы пан Бура згадзіўся б працаваць у краме за 400 зл. у месяц — месца свабоднае.

Людміла Леўка,
Дубічы Царкоўныя

АД РЭДАКЦЫІ: Ствараючы «Трыбуну чытачоў», мы хацелі даць большую магчымасць выказацца ў розных справах самім чытачам. І калі на адно пытанне ў розных чытачоў ёсць розныя погляды, дык на рэдакцыю гнявацца не варта. Мы да ўсіх чытачоў адносімся аднолькава.

РАДЗІМА

Паглянь, сынок, на гэты ямы,
Цяпер параслыя травой,
Калісь сядзелі тут салдаты
Яшчэ за памяці маёй.
А тут ляжаў забіты воін,
Рабінка там з тых пор расце.
А там калоны йшлі палонных...
Ну там, не бачыш? Па шасе.
А гэты камень, што пад мохам,
Ён помніць пакаранне орд.
Забілі злыдні партызана,
Яму было шаснаццаць год.
Тады вось помні, сынок мілы,
Што тут усюды кроў і смерць.
Гэта зямля нам дарагая,
Яна дрыжыць ад нашых сэрц.

П.Налівайка,
Скрабляні

МАЯ ВЁСКА

Мая вёска, дзе Любка ўецца
Між палёў бязмежнай паласы.
Аўгустова, мне здаецца,
Не знайсці другой такой красы.

Я другой такой не бачыў вёскі.
Так прыгожай, як мая.
Выквецішся ўсім сваім калоссем,
Вёскі прыгажэйшае няма.

Іван Анацік
вёска Аўгустова

МАЛОЧНЫЯ БЕРАГІ

У нашай вёсцы Бяндзюга Беластоцкага павету вельмі патрэбны пункт прыёму малака. Жыхары вёскі звярталіся з просьбай у БСМ у Беластоку адносна пабудовы пункту і атрымалі адказ, што будзе ён пабудаваны ў нас у гэтым годзе. Праз нейкі час прыехалі ў Бяндзюгу ўлады БСМ, каб абмеркаваць з жыхарамі вёскі гэтую справу. Сяляне паабяцалі дапамагчы: прывезці жвір і зрабіць грамадскім чынам іншыя працы. Улады БСМ сказалі: прывозьце жвір, а мы ў хуткім часе будзем вазіць матэрыялы і пачынаць будову, каб у канцы года з вашага прыёмнага пункту малако цякло рэчкай у малачарню ў Міхалова.

Жыхары вёскі навазілі жвіру. Цяпер ён сумуе па матэрыялах, якіх і не чуваць, сяляне сумуюць па рабоце, якую не могуць выканаць, а дастаўшчык малака — па малочнай рэчцы, якую пралажылі ў нашых галовах прадстаўнікі БСМ.

М. Кузьма
Бяндзюга

Кансультацыя ЮРЫСТА

ПЫТАННЕ: Я аддаў у арэнду ўчастак зямлі на пяць год. Тэрмін арэнды скончыўся ў 1970 годзе, і тады я заключыў новую ўмову на тры гады. Ці арандатар можа атрымаць уласнасць гэтага участка?

АДКАЗ: З пытання не вынікае, ці ўчастак складае сельскую гаспадарку або частку сельскай гаспадаркі, ці гэта гарадская нерухомая маёмасць. Закон аб урэгуляванні ўласнасці сельскіх гаспадарак не адносіцца да ўчасткаў, якія не прызначаны для сельскай гаспадаркі, і арэнда гэткіх участкаў не дае права да ўласнасці хоць бы існавала больш пяці год.

Калі ўчастак складае сельскую гаспадарку або яе частку, то арандатар можа атрымаць уласнасць, калі ўчастак знаходзіцца ў яго ўладанні звыш пяці год — лічачы да дня 4 лістапада 1971 года. Ці арандатар уладаў на аснове адной умовы, ці ўмова была аднаўленая, гэта не мае значэння. Важны тэрмін уладання.

Не траціць уласнасці таксама той, хто сам з'яўляецца селянінам, жыве з сельскай гаспадаркі, а аддаў у арэнду ўчастак, які складае частку яго гаспадаркі або асобную гаспадарку.

НЯСЛАЎНАЯ ХРОНІКА

27.VI.72 г. у Праневічах на дарозе Бельск—Беласток Яўген Мінкевіч 41 год) з Бельска, які ехаў легкавой машынай, у выніку празмернай хуткасці страціў панаванне і, з'ехаўшы на левы бок дарогі, сутыкнуўся з грузавікам Васіля Міранюка (24 гады) з Дэнісак. У выніку сутыкнення, машына Мінкевіча была разбіта ўшчэнт, а ён сам, моцна паранены, адвезены ў беластоцкую бальніцу.

29.VI.72 г. у Козліках (на дарозе Беласток — Бельск) трапіла пад самаход Анатоля Саўчынскага з Беластока Вольга Сакалоўская (73 гады) з Козлікаў і загінула на месцы.

НЯДБАЙНАСЦЬ

Каля вёскі Рудуты Бельскага павету на лугу выкапаны супрацьпажарны басейн. Месца нізкае, вады хапае. Але пачалі тут пасвіць кароў і жывёла п'е тут ваду. Распаўзаецца берагі басейна і пачынае ён змяняць свой выгляд. Ён цяпер больш падобны на нейкую яму. Пачынае зарастаць травою і хутка следу па ім не застанецца. Прападзе таксама і праца жыхароў вёскі, якія выкапалі басейн. Чаму тэтым ніхто не зацікавіцца. Абгарадзіць бы толькі моцным плотам басейн і справе канец.

В. Бура

ПАДРЫХТОЎКА ДА ЖНІВА

У Саколцы адбылася нарада старшынь сельскагаспадарчых гурткоў у справе падрыхтоўкі да жніва. Аказваецца, што на Сакольшчыне ёсць 48 камбайнаў, але 8 з іх непрыдатныя да працы: няма заменных частак. У сельгасгуртку ў Паўночным Востраве 4 камбайны, але ў адным не хапае агумавання, дэнткі і апоны. Ніяк не могуць знайсці гэтага агумавання і ў выніку — машына не возьме ўдзелу ў жнівах. На Сакольшчыне не хапае таксама заменных частак да снапавязалак.

А. С.

Я замужняя, у нас ёсць малая дачушка. І здаецца, чаго ж замужнім пісаць да цябе. А мне вось прыйшлося. Пастараюся больш агульна расказаць аб сваёй бядзе.

У мяне ёсць сяброўка, разам мы з ёю выхоўваліся, на адным панадворку. Яна выйшла замуж толькі ў мінулым годзе (я — чатыры гады таму назад). І я і мая сяброўка жывем у горадзе (праўда невялічкім). Мы пачалі сустракацца вельмі часта. Разам хадзіць на шпацыр, разам у кіно, разам святкуем святы. Нядаўна я заўважыла, што мой муж і мая сяброўка пачалі мяне і яе мужа ашукваць. Калі я пачала за імі сачыць, пераканалася, што ўсе мае падазрэнні апраўданы. Але нічога аб гэтым не сказала я нікому, нават мужу маёй «сяброўкі». Ён нічога не падазрае. Праўда, муж мой стараецца быць да мяне добрым і мілым, але яму гэта ўсё не ўдаецца так, як было даўней. Мы ж былі прыкладнай парай. А цяпер? Што цяпер? Ці сказаць аб гэтым усім мужу, ці Гэлі (бо так завецца мая сяброўка), ці яе мужу, ці бацькам? Хто мне можа дапамагчы? Парай, дарагое Сэрцайка. Толькі як найхутчэй.

Марыся
з горада

Марыся! На жаль, у жыцці і так бывае, што той, каго мы лічылі сябрам, становіцца ворагам. Ды можа яна і не лічыла сябе ніколі тваёй сяброўкай? І можа здарыцца так, што народзіцца пачуцці да таго чалавека, якога нам нельга кахаць. Тады застаецца адзін выхад — уцячы ад гэтага. На жаль, не паступіла так Гэля. Ну, але калі ўжо сталася, няма чаго разводзіцца над яго прычынай, а трэба нейк гэтаму зарадзіць.

На маю думку, ты Марыся, нікому аб гэтым нічога не гавары, бо вы пагодзіцеся, а людзі доўга будуць помніць і «ляскаць» языкамі. Здаецца мне, што нічога не варта казаць і мужу Гэлі, ён жа таксама, як і ты, будзе цярпець крыўду. Паступай інакш — зрабі ўсё, каб перарваць вашыя сустрэчы і сяброўства. Пачні сама больш прабываць з мужам і дачушкай, больш сядзець дома, або пазнаёмцеся з новымі людзьмі. І тады, хоць ты нічога аб тэтым мужу не скажаш, ён і так здагадаецца, што ты ўсё ведаеш. Такі твой паступак сапраўды можа больш навучыць мужа, чым сваркі, крыкі і т.п. Калі адносіны паміж тваім мужам і сяброўкай не надта трывалыя, напэўна хутка яны закончацца і ўсё будзе, як даўней. Я разумею цябе, Марыся, тваю крыўду, тваю амбіцыю, але ад цябе ўсё цяпер залежыць — спакой твайго дома, шчасце тваёй дзіцяці. А што ж жанчына-маці не зробіць, каб толькі дзіця яе было шчаслівае. Гэта справа нялёгкая, але будзь цярплівая і разумная. А час загоіць раны.

Жадаю ўсяго найлепшага

Сэрцайка

Я. С. Бельск. У друк выбралі мы «Летнюю ноч».

—Прыгожая ты, зямля! Толькі надта ж моцна спаганілі цябе фашысты! Дымяць твае раны, пылае горад Беласток...

Мае назіранні спыніў голас Сокалава:

— Саша! Падыходзім да цэлі... Што ў паветры?

— Парадак! Варожых знішчальнікаў няма. Працуй спакойна...

—Ясна! Атакую...

Я бачыў, як Сокалаў перавёў штурмавікоў у пікіраванне, а з-пад іх крылляў вырваліся рэактыўныя снарады і вогненнымі стужкамі паляцелі ў акопы праціўніка. Следам за імі ўзняліся ў паветра чорныя слупы зямлі. Тут жа да акопаў ворага панясліся яшчэ шэрыя балванкі бомб. Яны разрываліся на пазіцыях немцаў.

— Малайчына, Саша! Дакладна накрыў! — крыкнуў я па радыё Сокалаву.

— Заходжу на паўторную атаку! — адказаў ён.

Ізноў з крылляў штурмавікоў вырваліся полымя: у ход пайшлі гарматкі і кулямёты. Пад нагамі тварылася штосьці несамавернае: агонь і дым змяшаліся ў адзін ураганны шквал, несучы смерць усяму жывому.

— Радуйцеся, гады! — крыкнуў Сокалаў.

Я назіраў за небам. Было спакойна. Толькі недзе па-суседску наземная радыёстанцыя крычала:

— «Ястрабкі! Ястрабкі! Пад вамі месы! Атакуйце! Атакуйце!»

26 ліпеня. Блакітнае амаль бязвоблачнае неба цешыць сэрца лётчыка. Сёння — рашаючы ўдар па войсках праціўніка ў раёне Беластока. Ад ранку часці трэцяй гвардзейскай арміі перайшлі ў наступленне. Мэта — вызваліць Беласток! Авіяцыя атрымала загад: знішчыць артылерыю, танкі і пяхоту праціўніка, абстрэльваць папаўненне і адступаючых. Лётчыкі 230 штурмавой дывізіі за адзін дзень выканалі 180 баявых палётаў. Самалёты «Іл-2», якіх немцы называлі «Чорная смерць», знішчылі 28 батарэй палявой артылерыі, 9 танкаў, 10 гармат і... многа іншай тэхнікі ды жывой сілы.

Так нашы лётчыкі білі ворага пад Беластокам.

...Група знішчальнікаў пад камандаваннем героя Савецкага Саюза, падпалкоўніка Казачэнкі нясла патрульную службу над Беластокам. Раптам ад заходу паявіўся разведчык «фокер». Ён намагаўся аглядзець і сфатаграфаваць нашы наступаючыя часці: танкі, артылерыю, браню, аўтамашыны. Гэта яму не ўдалося. Падпалкоўнік Казачэнка меткай чаргой збіў «раму». Яна вогненным зарывам урэзалася ў зямлю і ўзарвалася...

27 ліпеня. Ура! Беласток узяты!

Заканчэнне праз тыдзень.
Апрацаваў В. Рудчык

КІНО

ГАЙНАЎСКІ ПАВЕТ

Кляшчэлі

„Start" (belg.), 25—26. „Wystrzał" (radz.), 27—28. „Orzeł w klatce" (jugosł.), 29—30.

Нараўка

„Cyrk straceńców" (USA), „I znów skaczę przez kałużę" (czeski), 26—30.

Нарва

„Film o miłości" (węgierski), „Kapitan Korda" (czeski), 26—30.

Чыжы

„Pożądanie zwane Anadą" (czeski), „Ambicja" (radz.), 26—30.

Дубічы Царкоўныя

„Tropiciel śladów" (rumuński), „Szepczące ściany" (angl.) 26—30.

Арэшкава

„Hajducy kapitana Angelo" (rumuński), „Milion za Laurę" (polski), 29—30.

БЕЛЬСКІ ПАВЕТ

Боцькі

„Miraż" (USA), „Siedem dziewcząt kaprala Zbrujewa" (radz.) 26—30.

Орля

„Bicz Boży" (polski), „Cisza! Na sali operacja" (radz.), 26—30.

Райск

„Zabójstwo inżyniera Czarta" (czeski), „Sklep z modelkami" (USA), 26—30.

САКОЛЬСКІ ПАВЕТ

Крынкі

„Tabliczka marzenia" (polski), 25—26. „Lew pręży się do skoku" (węgierski), 27—28. „Trup w każdej szafie" (węgierski), 29—30.

Шудзялава

„Narkotyk" (franc.), „Tagebuch" (polski), 26—30.

Янаў

„Akcja Brutus" (polski), 26—30.

СЯМЯЦІЦКІ ПАВЕТ

Нурэц

„Kalejdoskop" (angl.), 25—26. „Kajtek i siedmiogłowy smok" (węgierski), 27—28. „Seksolatki" (polski), 29—30.

Мельнік

„Mezalians" (węgierski), 25—26. „Inspekcja pana Anatola" (polski), 27—28. „Przygody misia Yogi" (USA), 29—30.

Мілейчыцы

„Naczelnik Czukotki" (radz.), 25—26. „Ostatni świadek" (polski), 27—28. „Seksolatki" (polski), 29—30.

ДУБРОЎСКІ ПАВЕТ

Сухаволя

„Orzeł w klatce" (jugosł.), „Chudy i inni" (polski), 26—30.

Ніва

Adres redakcji: Białystok, ul. Wesołowskiego 1. Telefony: red. naczelny 2-10-33, centrala 2-32-41 do 45. Warunki prenumeraty: miesięcznie — 2,40 zł, kwartalnie — 7,20 zł, półrocznie — 14,40 zł, rocznie — 28,80 zł. Prenumeratę przyjmują wszystkie placówki pocztowe i listonosze. Wpłaty na prenumeratę indywidualną należy dokonywać na konto PUPiK „Ruch" Nr 102-7-161 NBP Białystok I Oddział Miejski. Na odwrocie blankietu należy podać okres prenumeraty i tytuł zamawianego pisma. Zamówienia ze zleceniem wysyłki za granicę przyjmuje — Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch" Warszawa ul. Wronia 23. Nr konta PKO 1-6-100024. Zamówienia z krajów europejskich jak i zamorskich należy kierować pod adresem Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch" Warszawa, ul. Wronia 23.

BZGraf. Nakład 5.231 T-3

АГЕНЦТВА АБС (Тана Аба Сказала) ПАВЕДАМЛЯЕ

РАТУЙМАСЯ ПЕРАД ВАР'ЯЦТВАМ!

18.VI.72 г. Беласток. Вуліцы Міцкевіча, Навоткі і Падлесная. Судны дзень! Інвазія вар'ятаў! А афіцыйна: мотагонкі. Аказваецца — спорт. Несамавітая трасканіня матораў. Бяспрыкладнае трапанне нерваў мірных жыхароў. Нядзеля! Усе шукаюць спакою ў дамовым зацішшы. А тут з самай раніцы такое пекла. Хоць з хаты ўцякай. Але куды? Пад колы гэтых ашалелых хуліганаў на грымячых маторах? Ганяюцца кругом. Безупынку! Ніякага тут сэнсу, ніякай разумнай мэты. От, спадабалася гэтае месца і шалеюць тут ужо штогод.

А здавалася б, ёсць закон, які гарантуе спакой у горадзе! А тут ад гэтага мотагоннага рову і смуроду самому звар'яцець можна. І ніхто не спяшае на ратунак. Ахоўнікі парадку замест лупіць мандаты за парушэнне спакою, абступілі вуліцы і варон ловяць.

Людзі, апамятайцеся, падумайце, колькі тут дамоў, колькі ў іх людзей не заўсёды са сталёвымі нервамі. Ёсць тут, несумненна, хворыя і старыя. Перад імі нічым не апраўдаеце вулічнае вар'яцтва прыпаяных да матораў шукальнікаў моцных уражанняў. Хай іх шукаюць за горадам, у полі, у лесе. Хай там шалеюць! Навошта атручваць жыццё людзям? Навошта аглушаць іх, навошта смуродзіць ім, навошта даводзіць іх да псіхічных траўмаў? Парайце, што рабіць?

КВД (кандыдат у дом вар'ятаў).

Ад цэнтра АБС: Поўнасцю згаджаемся з вамі. Такія мерапрыемствы нічога супольнага са спортам не маюць і не павінны адбывацца ў горадзе. Спосаб супраць іх адзін: у наступным годзе вызначыць трасу мотагонкі па вуліцы, на якой жыве старшыня гарадской рады. Толькі ці наша прапанова жыццёвая?

НІЎКА

Талабаломка

Фігура складаецца з 35 светлых і 14 цёмных клетак. Закасуйце яшчэ 14 клетак так, каб у кожным гарызантальным і вертыкальным радзе і на абедзвюх дыяганалях аказалася б па 4 цёмных і 3 светлых палі.

* * *

Адказ на заданне з папярэдняга нумара:

РЫЦАР

Дзяўчына. Вы вельмі смелы чалавек, калі адважыліся выратаваць мяне.

Пажарнік. Гэта так. Я быў вымушаны скінуць уніз трох такіх жа рыцараў, якія кінуліся вас ратаваць.

Г. Зотаў

ТАРАСАВА РАДАСЦЬ

Вельмі рады дзед Тарас:
Правялі ў кватэру газ,
І у першую чаргу
Выкінуў ён качаргу.
Плешча з радасці ў ладкі:
— Жонка, новыя парадкі!
Больш мяне не будзеш, Тэкля,
Качаргой пужаць, як пеклам.
Кажа жонка: — Ты, Тарас,
Пагражаў мне сам не раз,
Выхваляўся, будзь здароў:
Кіну — будзеш жыць без дроў.
Давай жыць, мой дарагі,
Без пагроз і качаргі!

Уладзімір Лявіцкі

КРЫТЫЧНАЯ АСОБА

Не жаў, не сеяў, не араў —
Адно ўсіх сам
крытыкаваў.

АСА І ЯЕ МАРАЛЬ

Калегу муху раскрытыкавала
За тое, што яна не мела джала.

— *Мар'я, госці ўжо пайшлі?*

УЗРОСТ КАХАННЯ

— Бабуля, вам споўнілася сёння семдзесят гадоў... Скажыце, да якога ўзросту можа кахаць жанчына?

— Пакуль што, унучкі, на гэтае пытанне я не магу адказаць. Магчыма, Іваніха вам штонебудзь скажа, яна старэйшая за мяне.

— Ну чаго ты да мяне іх пасылаеш? — пакрыўдзілася Іваніха. — Я, вядома, не стану ўтойваць, што старэйшая за цябе на дзесяць гадоў. Але адказаць на гэтае пытанне не магу. Няхай лепш спытаюцца Сцяпаніхі. Ёй, бадай, больш за дзевяноста...

Зноў на рыбу?!

БАЦЬКІ І ДЗЕЦІ

Сучасны малады габравец гаворыць свайму дзядулю:

— Дзеду, цяпер модна купляць сваім унукам аўтамабілі, калі ўнукі носяць такія ж імёны, як і дзяды.

— Я старамодны чалавек, хлопча, — пачуўся адказ.

ПАПУГАЙ

Пакупнік звяртаецца да прадаўшчыка зоамагазіна:

— Мне патрэбны папугай, які гаварыў бы па-італьянску і па-французску.

— Вам вельмі пашанцавала, сіньёр. Менавіта такога папугая мы атрымалі толькі ўчора. Вось ён. Да кожнай ножкі ў яго прывязана вяровачка. Калі вы пацягнеце за левую — папугай загаворыць па-італьянску, калі за правую — па-французску.

— А калі за абедзве адразу?

— Разарвеш мяне папалам, дурань! — не вытрымаўшы, крыкнуў папугай па-нямецку.

ПЕСНІ ПА ЗАЯЎКАХ

Па просьбе Марысі і Любы Казімерук, Любы Нэстэрук з вёскі Грабавец Бельскага павету змяшчаем песню

• PRZEPUSTKA •

słowa: Wojciech Fiwek
muzyka: Piotr Marciszewski
KAZACZOK

1.

W lewo! W lewo zwrot!
W prawo! W prawo zwrot!
Lewą! Lewą marsz!
Lewą marsz!
Hej!

Przepustka jest,
więc w miasto gnam,
z piersią do przodu, jak na defiladzie,
gdzie spojrzę, to już, dziewczęca twarz cud,
promienna, jak wiosna, urzeka i zwodzi.
Co dwa, co krok przeżywam szok,
aż oczy bolą od barwnej ulicy,
tu czarne, tam blond,
uśmiechy mi ślą,
a nóżki... marzenie spod mini-spódnicy.

Daleko stąd dziewczyna tęskni, płacze,
po nocach pisze znów do niego list,
że ciągle kocha i chce go zobaczyć,
On na przepustkę wyszedł znów dziś.
W lewo! W lewo zwrot!
W prawo! W prawo zwrot!
Lewą! Lewą marsz!
Lewą marsz!
Hej!

2.

Przepustka ta
nagrodą jest,
idę radosny, strzelam okiem wkoło,
a dziewcząt tłum wciąż otacza mnie,
więc walę im w dach i jest mi wesoło.
Co dwa, co krok przeżywam szok,
aż oczy bolą od barwnej ulicy,
tu czarne, tam blond,
uśmiechy mi ślą,
a nóżki... marzenie spd mini-spódnicy.

Daleko stąd dziewczyna tęskni, płacze...

3.

Przepustka już skończyła się,
za tydzień znowu będę na spacerze,
Wartownik mi — „cześć",
dziewczyny — pal sześć!
Znów jestem wśród swoich.
Dobrze być żołnierzem!

W lewo! W lewo zwrot!
W prawo! W prawo zwrot!
Lewą! Lewą marsz!
Lewą marsz!
Hej!

У ШПІТАЛІ

Пасля няшчаснага выпадку матацыкліст звяртаецца да суседа па палаце:

— Здаецца, я вас дзесь сустракаў.

— Таму і ляжым тут абодва, што сустракаў.

СЯБАР

— Я стаў цяпер больш піць, Кастусь, таму, што ў мяне вялікае гора.

— Дазволь мне, дарагі Міхась, перажыць яго з табою.

Курёзы

НОВЫ ГАТУНАК ГРУШ

Аматару-садаводу з Гомеля Г. М. Жалудовічу ўдалося шляхам скрыжавання бэры зімовай мічурынскай і звычайнай вярбы вывесці новы сорт груш, які ён назваў вербная.

Грушы важаць: 200—250 грамаў. Мякаць буйназярністая, у ляжалых пладоў — духмяная, сакаўная, мядовасалодкая. Гатунак вельмі ўрадлівы.

«Чырвоная змена» (Мінск) зацікавілася работай селекцыянера-аматара і папрасіла кандыдата навук І. В. Шкілёўскага пракаменціраваць гэты незвычайны факт. Вось што ён сказаў:

— Дасягненне т. Жалудовіча мае вялікае навуковае значэнне, паколькі яму, нарэшце, удалося абвергнуць катэгарычнае сцвярджэнне аб тым, што на вярбе грушы не могуць расці. Гэта вялікае адкрыццё веку.

НЕ У ВУХА, А У НОС!

Эсенская фірма, што спецыялізуецца ў вырабе ўпрыгожанняў для жанчын, рыхтуе к будучаму зімоваму сезону цэлую серыю новых мадэлей кліпсаў — ад сціплых, у выглядзе гладкага кальца, да элегантных, упрыгожаных дарагімі каменнямі, і вядома, дарагіх. Насіць гэтыя кліпсы заходнегерманскія модніцы павінны будуць, аднак, не на мочках вушэй, а на ноздрах.

ПАДСАЛАДЗІЦЬ ПІЛЮЛЮ

Гарадское ўпраўленне горада Сан-Дыега (Каліфорнія) у сувязі з пастаяннымі скаргамі жыхароў на забруджванне паветра выхлапнымі газамі дало ўказанне аб дабаўленні да бензіну лаванды. Выхлапныя газы ад гэтага не сталі менш ядавітымі, а Сан-Дыега стаў адзіным горадам у свеце, дзе смог пахне лавандай.

Міжы намі

Умешвайся толькі ў свае справы.